

KS/2026:20 - FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN BÄSNA

GRANSKNINGSVERSION FEBRUARI 2026

FÖP Bäsna

Arbetsprocessen med FÖP Bäsna.....	4
Bäsna - viktig boendemiljö i tätortsnära landsbygd	6
Bakgrund och nuläge Bäsna	7
Politiska strategiska vägval	8
Hänsyn har tagits till följande när planförslaget tagits fram.....	9
Förtydligande av teckenförklaringen.....	10
Mark- och vattenanvändning.....	11
Strukturkarta Bäsna	12
Genomförande.....	13
Detaljplanelagd mark	14
Planeringsförutsättningar.....	15
Områdesbestämmelser	16
Kultur och bebyggelse.....	16
Landsbygdsutveckling i strandnära läge.....	16
Naturmiljö och friluftsliv	16
Näringsliv och service	18
Energi och naturresurser	19
Infrastruktur och kommunikationer	20
Miljö, hälsa och säkerhet.....	21
Teknisk försörjning	21
Klimat	22
Skyfallskartering	22
Mellankommunala intressen av vikt i Bäsna.....	23

Utvecklingsområden	24
B - bostadsbebyggelse	25
C - service, funktionsblandad bebyggelse, skola	31
J - järnväg, resecentrum	36
T - vägtrafik	39
Vis - verksamhet, idrott- och sportanläggning	42
Vj - verksamhet, hög påverkan	48
Vz - verksamhet, ej störande.....	51
Bevarandeområden	54
N2 - Naturmiljö, friluftsliv	55
L - Jordbruk	58
Nu-område.....	61
Konsekvenser av planförslaget	62

Arbetsprocess FÖP Bäsna

Under hösten 2024 inleddes arbetet med det tematiska tillägget för Bäsna genom att kommunen gjorde en grundlig genomgång av redan befintligt planeringsmaterial från den kommuntäckande översiktsplanen. Det handlade både om att sammanställa de delar som särskilt berör Bäsna och att se över det som tidigare inte hade behandlats i detalj för kommunens tätorter. Därigenom skapade man en stabil utgångspunkt för planeringsarbetet, samtidigt som man förankrade det i de rutiner och arbetsmetoder som fungerat väl under framtagandet av ÖP 2040.

För att inte dubblera den samrådsprocess som redan genomförts för den kommuntäckande översiktsplanen, har kommunen valt att avstå från ett separat samråd enbart för Bäsna. Under framtagandet av ÖP 2040 inkom nämligen en rad yttranden och synpunkter som explicit rörde Bäsna, dess framtida markanvändning och behov av infrastruktur. I stället för att hålla ett helt nytt samråd har dessa redan inkomna synpunkter utgjort grund för konsekvensanalyserna i FÖP Bäsna. Därigenom har kommunen uppfyllt både PBL och miljöbalkens intentioner om att inhämta såväl allmänhetens som sakägarnas och myndigheternas åsikter. Denna metod säkerställer att man fortsätter bygga på ett väl förankrat underlag utan att förlänga planprocessen i onödan.

Erfarenheterna från FÖP Djurås, som vunnit laga kraft, visar hur en fördjupad översiktsplan kan ge ett mer precist beslutsunderlag än den kommunomfattande planen. I Djurås kunde kommunen genom samråd från ÖP2040, granskning i nära dialog med invånare och sakkunniga klargöra var exempelvis bostäder, näringsliv och infrastruktur bör lokaliseras. FÖP Bäsna tar nu avstamp i samma arbetssätt, men utan att upprepa samrådsprocessen för ortspecifika frågor som redan diskuterats i ÖP 2040-samrådet. Detta förenklar hanteringen och ger samtidigt god legitimitet åt slutsatserna, eftersom det redan finns ett brett underlag från tidigare samråd.

I praktiken är FÖP Bäsna utformat som ett instrument enligt PBL, vilket gör att kommunen kan pröva och styra frågor om bygglov, detaljplaner och andra fysiska ingrepp på ett mer finmaskigt sätt än i ÖP 2040.

Arbetsprocess och medverkande – tematiskt tillägg för Bäsna

En viktig princip i detta skede var att alla relevanta verksamhetsområden inom kommunen skulle ges möjlighet att delta. Genom att bjuda in företrädare från såväl skola, socialtjänst, teknisk förvaltning som kultur- och fritidsverksamheter, kunde man fånga upp flera olika perspektiv redan från start. Det internremissförfarande man använde gav dessutom varje verksamhet en formell kanal att lämna synpunkter och konkreta förslag, vilket ökade förankringen och kvaliteten i planförslaget.

För att verkligen fördjupa förståelsen av Bäsnas lokala förutsättningar arrangerades ett frivilligt platsbesök i orten, där intresserade tjänstepersoner och andra berörda fick möjlighet att

se miljön på plats och diskutera tänkbara utvecklingsmöjligheter. Efter platsbesöket följde Workshop 1, där representanter från olika verksamheter samlades för att analysera ortens styrkor, behov och eventuella utmaningar. Diskussionerna rörde bland annat hur bostäder, näringsliv och infrastruktur skulle kunna samspela på ett sätt som bevarar Bäsnas lantliga prägel.

All information och alla åsikter som framkom under workshop 1 och platsbesök sammanställdes därefter i ett första utkast. Under vintern 2025 skickades detta utkast ut på intern remiss till samtliga kommunala verksamheter för ytterligare kommentarer och fördjupningar. De inkomna synpunkterna var sedan utgångspunkt för Workshop 2, vilken hölls under våren 2025. Under denna andra workshop fokuserade man särskilt på de tematiska avvägningarna mellan olika intressen, revidering av kartunderlag samt detaljer i text och layout.

I takt med att materialet förfinades året 2025, blev det tydligt hur viktigt det var att både tydliggöra de lokala förutsättningarna i Bäsna och samtidigt behålla den röda tråden från den antagna Övsiktsplanen med tidigare tematiska tillägg. Det konkretiserade sig i att man vid varje förändringsförslag – vare sig det handlade om nya bostadsområden, idrottsytor eller infrastruktursatsningar – återknöt till de principer och mål som formulerats i ÖP 2040. På så vis kunde den tematiska fördjupningen för Bäsna integreras i hela kommunens planeringsprocess, snarare än att bli ett separat sidospår.

Under hösten 2025 har SWECO granskat förslaget och sammanställt planeringsunderlag i form av text, kartor och illustrationer, samt genomfört ett avgränsningssamråd med berörda aktörer. Materialet har därefter bearbetats och strukturerats för att kunna ställas ut som en formell samrådshandling. Den stegvisa och dialogbaserade arbetsmetod som följts under processen har möjliggjort att lokala behov och övergripande utvecklingsinriktningar successivt har beaktats och samordnats. Synpunkter från berörda myndigheter, lokala aktörer och allmänheten – insamlade inom ramen för det tidigare samrådet för den kommuntäckande översiktsplanen – har integrerats i planförslaget genom löpande avvägningar och revideringar av utvecklingsområdena.

I samband med Boverkets arbete med att ta fram en standardiserad struktur för plankataloger under hösten 2025 har materialet även kunnat bearbetas för att bättre anpassas till denna struktur, i syfte att underlätta redovisning, läsbarhet och framtida uppföljning. Denna kombination av lokala inspel och övergripande strategiska inriktningar har bidragit till att stärka planförslagets förankring. Därigenom har kommunen kunnat ta fram en granskningshandling där både invånarnas perspektiv och kommunens långsiktiga utvecklingsambitioner beaktas.

Medverkande tjänstepersoner i processen:

Andreas Nordkvist, näringslivssamordnare	Hampus Åkerman, byggnadsinspektör
David Öst, markingenjör	Linnea Olhans, geodatastrateg
Elisabeth Danielsson, föreningskonsulent	Per Grundström, ledningsstöd
Emma Hindrikes, planingenjör	Petra Estéen, bygglovshandläggare
Eric Larsson, samhällsplanerare, processledare	Pia Söderström, natursakkunnig
Fredrik Sjöblom, fastighetschef	Tomas Skymning, miljö- och hälsoskyddsinspektör
Göran Anlind, verksamhetsutvecklare BoU	

Bäsna – viktig boendemiljö i tätortsnära landsbygd

Gagnefs kommun är unik på det sättet att det inte finns någon centralort. Alla kommunens åtta tätorter ligger längs med älvarna och har historiskt behandlats lika. Bäsna utgör tillsammans med övriga tätorter viktiga komplement och är viktiga och attraktiva boendemiljöer. Idag finns en hög efterfrågan på bostäder samt på fastigheter för olika verksamheter och i Bäsna finns en efterfrågan på mark för bostäder.

Att lyfta fram Bäsna innebär inte att andra orter inte ska utvecklas efter sina förutsättningar. Tvärtom så lyfts alla orter fram i ÖP 2040. Områden för centrum har utsetts i alla orter där detta varit tillämpligt. Varje ort har behandlats lika i processen och utvecklingsområden har föreslagits i alla orter.

Gagnefs kommun kommer att ha en fortsatt flerkärnig tätortstruktur, eftersom det är gynnsamt både för den ekonomiska utvecklingen och för en balanserad regional utveckling. De större tätorterna med sina breda utbud kompletteras med de mindre orternas specifika egenskaper. De olika orterna i kommunen drar på detta vis nytta av varandra.

Det är viktigt att orterna har fortsatt förbindelse genom goda kommunikationer sinsemellan. Den flerkärniga strukturen i Gagnefs kommun är unik och skapar goda förutsättningar för att all typ av etablering av verksamhet samt olika boendeformer.

Bakgrund och nuläge Bäsna

Enlig SCBs statistik omfattar Bäsna 146 hektar och har en folkmängd på 660 personer (2023). Bäsna är beläget söder om Dalälven, omedelbart öster om sammanflödet av Väster- och Österdalälven

I slutet av 1300-talet omnämns Nikke a beesnom (Nikke i Bäsna) som enligt sägnen var den som grundade byn samt den enda i trakten som överlevde digerdödens härjningar. I en urkund 1442 omnämns "Laurens aff beesnom". År 1600 blev Bäsna överförd från Stora Tuna socken till Gagnefs socken. År 1628 hade Bäsna 11 familjer. I verket "Dalälven från källorna till havet" från 1920-talet nämner Karl Erik Forslund att Bäsna med sina 130 gårdar var den största byn i Gagnef.

Den kommunala servicen består idag av Bäsna skolan (F-3) och en förskola med tre avdelningar. Övrig samhällsservice finns i Djurås tätort dit det är ca 9 km.

I byn finns en fullstor fotbollsplan och en mindre bollplan för fotbollslek, streetbasketplan, tennisbana, belyst isbana, belyst slalombacke, modern lekplats, utegym, elljusspår och ett antal längre skidspår.

I byn finns ett antal mindre entreprenadföretag inom bland annat schakt- och markarbeten. De flesta yrkesverksamma bybor pendlar till arbetsplatser i Gagnef, Borlänge, Leksand eller Falun.

En känd plats är Bäsna trädgård. Här finns en handelsträdgård med butik och trädgårdscafé

Byn har en servicepunkt, Bäsna handel & krog, där man kan köpa livsmedel, fika, äta lagad mat samt pizza. Tidigare fanns i byn även en träindustri med inriktning mot lister. I Bäsna ligger Bäsna trädgård med handelsträdgård och café som är ett populärt besöksmål.

Bäsna berörs av riksintressen för järnvägen (Västerdalsbanan) och dricksvattenförsörjning.

(Källa: Nationalencyklopedin, gagnef.se, SCB, Wikipedia)

Politiska strategiska vägval

Den politiska förankringen i översiktsplanearbetet har varit viktig och omfattande. Kommunstyrelsens allmänna utskott (KS AU) har utgjort politisk styrgrupp för arbetet och har därmed haft ett aktivt inflytande över hela processen. Också kommunstyrelsen (KS) som helhet har aktiverats i viktiga frågor. Framtagandet av politiska strategiska vägval var en process under fem månader där KS och KS AU i olika workshops och diskussioner landade i fem vägval som sedan styrt planförslagets utformning.

Arbetet med FÖP Bäsna utgår från det vägledande dokumentet *Politiska strategiska vägval för markanvändning i översiktsplan 2040 för Gagnefs kommun* som tagits fram inom ramen för verksamheten. De politiska strategiska vägvalen ligger till grund för rekommendationerna om hur kommunens mark- och vattenområden bör utvecklas, användas och bevaras. Vägvalen har utgått från tre möjliga alternativ till markanvändning för kommunens tätorter: behålla/skapa öppen mark, skogsmark och/eller förtätning av byggnation.

De politiska strategiska vägvalen antogs av kommunstyrelsen den 26 maj 2020:

Illustration: Kia Visén

Gagnefs unika identitet är den flerkärniga tätortstruktur som ligger som ett pärlband längs med älvarna. Det är viktigt att identiteten bevaras och utvecklas genom att främja rekreation och närproducerad mat samt bevara natur- och kulturmiljöer. I lägen som uppfattas som attraktiva, exempelvis tomter nära vatten, kan kommunen erbjuda mark för både bostäder och verksamheter.

Hela kommunen växer och fortsatt befolkningstillväxt skapas genom att:

- ta vara på där det finns intresse att bygga,
- skapa attraktiv mark för all typ av bebyggelse,
- främja ett rikt natur- och kulturliv,
- ha en aktiv markanskaffningspolitik.

Förtätning eftersträvas i första hand när orterna växer och utvecklas samtidigt som värdefull kulturmiljö och populära rekreationsområden bevaras. På så vis skapas en tät, miljövänlig bebyggelse som är nära, tillgänglig och har goda möjligheter för kollektivtrafik.

Tätortsnära skog är en del av grönsstrukturen och bör prioriteras på de platser där den är viktig för folkhälsan, friluftsliv och rekreation.

Öppen mark som är produktiv och aktivt brukas bör i första hand bevaras. I anslutning till befintliga orter kan ändå produktiv, öppen mark tas i anspråk om följande uppfylls:

- det bidrar till en god samhällsstruktur,
- samhällsviktiga intressen inte kan tillgodoses på annan mark,
- bidrar till ett resurseffektivt och hållbart samhälle.

Hänsyn har tagits till följande när planförslaget tagits fram:

- Alla utvecklingsområden ska utredas vidare, antingen i planprogram, genom planläggning alternativt annan utredning.
- För att utse ett område som utvecklingsområde ska följande uppfyllas:
 - Politiska strategiska vägval (PSV) ligger till grund för allt arbete, samtliga markanvändningskartor ska kunna härledas till PSV.
 - Inga områden som är mindre än tre tomter utses i FÖP.
 - Ingen bebyggelse föreslås där det finns en populär led eller där marken är för oländig.
 - Hålla B (bostadsbebyggelse) skilt från Vj (industrier).
 - Redan planlagda områden (som inte avses ändras) ingår inte i FÖP.
- I all fysisk planering ska möjlighet till spårbunden kollektivtrafik vara med, t.ex. pendlingståg.
- Det pågående arbetet med Cykelplanen föreslår flera nya och samutnyttjade vägar för GC (gång- och cykel) samt bilar.
- Alla områden på redovisade kartor med planförslag är ungefärliga och ska läsas på en övergripande nivå.
- Skyddsavstånd för transportled för farligt gods följs enligt myndigheters rekommendationer. För mer information se Länsstyrelsen Dalarnas rapport *Farligt gods riskhantering i fysisk planering*.
- Gällande översvämningar har 100- respektive 200-årsflöden beaktats i samtliga tätorter. Hänsyn har då inte tagits till dammbrott.
- När det gäller vatten- och avlopp (VA) är det inte aktuellt med enskilda lösningar i första hand. Det planeras inga avlägsna områden med bostäder långt utanför bystrukturen vilket medför att den nybyggnation som sker ska kopplas ihop med befintligt VA-nät.
- Miljökvalitetsnormer för luft och vatten inte ska överskridas.

Förtydligande av teckenförklaringen

För varje tätort finns en karta med planförslag för framtida markanvändning samt beskrivningar med fördjupningsdelar för olika utvecklingsområden.

Vid framtagandet av markanvändningskartor för en tätort används en indelning mellan områden med olika ändamål och som representeras av en beteckning med färg/mönster enligt tabellen nedan. Varje bokstav förklaras ytterligare i kolumnen Beskrivning. Trafik markeras med en flersidig polygon i plankartan för alla typer av trafiksituationer. Samtliga bokstäver är hämtade från plan- och bygglagens reglering av markanvändning i en detaljplan. Genom att använda samma bokstäver ex. B för bostadsbebyggelse, så tydliggörs den framtida markanvändningen och hoppet mellan översiktsplanering och detaljplan blir inte lika stort.

Det är viktigt att notera att ett område antingen är ett utvecklingsområde eller ett bevarandeområde. Utvecklingsområden är områden som pekas ut för ny bebyggelse eller förtätning av befintlig bebyggelse. Bevarandeområden är områden som pekas ut som platser som önskas bevaras i befintligt skick. Vilka områden som ska vara bevarandeområden respektive utvecklingsområden har föreslagits i den process som har föranlett översiktsplanen.

Mark- och vattenanvändning

I översiktsplanen ska kommunen redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. I Gagnefs kommun är Översiktsplan 2040 (ÖP 2040) det huvudsakliga dokumentet för att ange hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Även om en översiktsplan (inklusive eventuella fördjupningar) inte är juridiskt bindande, ger den uttryck för kommunens viljeinriktning avseende den fysiska planeringen, i enlighet med Plan- och bygglagen (2010:900). Vid behov kan översiktsplanen fördjupas ytterligare – något som nu sker för samtliga större tätorter i kommunen, däribland Bäsna.

Bäsna bedöms som en strategiskt viktig del av Gagnefs kommun. Här finns en kombination av lantliga kvaliteter, social sammanhållning och ett gynnsamt läge för vidare utveckling, varför orten pekas ut för balanserad tillväxt. Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Bäsna tar därför sikte på att mer i detalj än ÖP 2040 styra markanvändningen, i syfte att underlätta nya bostadsprojekt och verksamheter samtidigt som ortens natur- och kulturvärden skyddas. Planen belyser också potentiella utvidgningar av tätortsgränserna, möjligheter till ny industriverksamhet i västlig riktning och utveckling av friluftss- och rekreationsområden, exempelvis vid slalombacken, för att stärka byns lokala identitet och attraktionskraft.

Särskild hänsyn tas också till miljöbalkens bestämmelser när det gäller känsliga områden, som raviner och vattenskyddszoner. Tanken är att varje ny exploatering ska bedömas mot såväl kommunens långsiktiga mål som de allmänna och enskilda intressen som framgår i lagstiftningen. På så vis strävar kommunen efter att kombinera en hållbar utveckling av Bäsna med bevarandet av ortens unika kvaliteter och kulturmiljöer.

Sammanfattningsvis bidrar FÖP Bäsna till att ge Bäsnaborna och övriga intressenter en tydlig inriktning för hur orten förväntas växa och förändras över tid. När den slutgiltiga planen vinner laga kraft kommer den att fungera som en viktig beståndsdel i Gagnefs samlade planeringsstruktur, i linje med kommunens övergripande vision som tematiskt tillägg till ÖP2040.

(Källa: Statistiska centralbyrån (SCB), gagnef.se, Wikipedia)

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval (PSV) för områdena:

- *Befolkningen ska växa*
- *Erbjuda mark för all typ av bebyggelse*

> [ÖP 2040 kap 1.4](#)

Vägledning till Mark- och vattenanvändningarna utgår från Boverkets föreskrifter om översiktsplan.

Mark- och vattenanvändningar kan överlappa varandra om mark- eller vattenområdet är lämpligt för flera ändamål. Annan mark- och vattenanvändning får endast användas när det saknas tillämplig mark- och vattenanvändning från föreskrifterna. I katalogen finns även Kompletterande mark- och vattenanvändningar som är mer preciserade än de som anges i föreskrifterna. De kompletterande användningarna kan kommunen använda vid behov men endast tillsammans med en mark- och vattenanvändning från föreskriften. Kommunen kan även ange Användningsstatus om områdets användning är nuvarande användning, utvecklad användning eller ändrad användning.

(Boverkets föreskrifter om ÖP (BFS 2024:2): 3 kap. 3 §, Plan- och bygglagen (2010:900): 3 kap. 3 §)

Strukturkarta Bäsna

Varje kommun har unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar, och ett bra sätt att visualisera detta är genom en så kallad struktur- eller strategikarta. Kartan visar en bild av hur Bäsna utveckling är tänkt och de förutsättningar som styr mark- och vattenanvändningen. Det är en visualisering som bygger på Boverkets ÖP-modell 2.0 för hur man önskar att platsen ska utvecklas. Bilden är subjektiv och ska spegla den växande kommun som Gagnef kommer att fortsätta vara och att Bäsna är en viktig del i den utvecklingen.

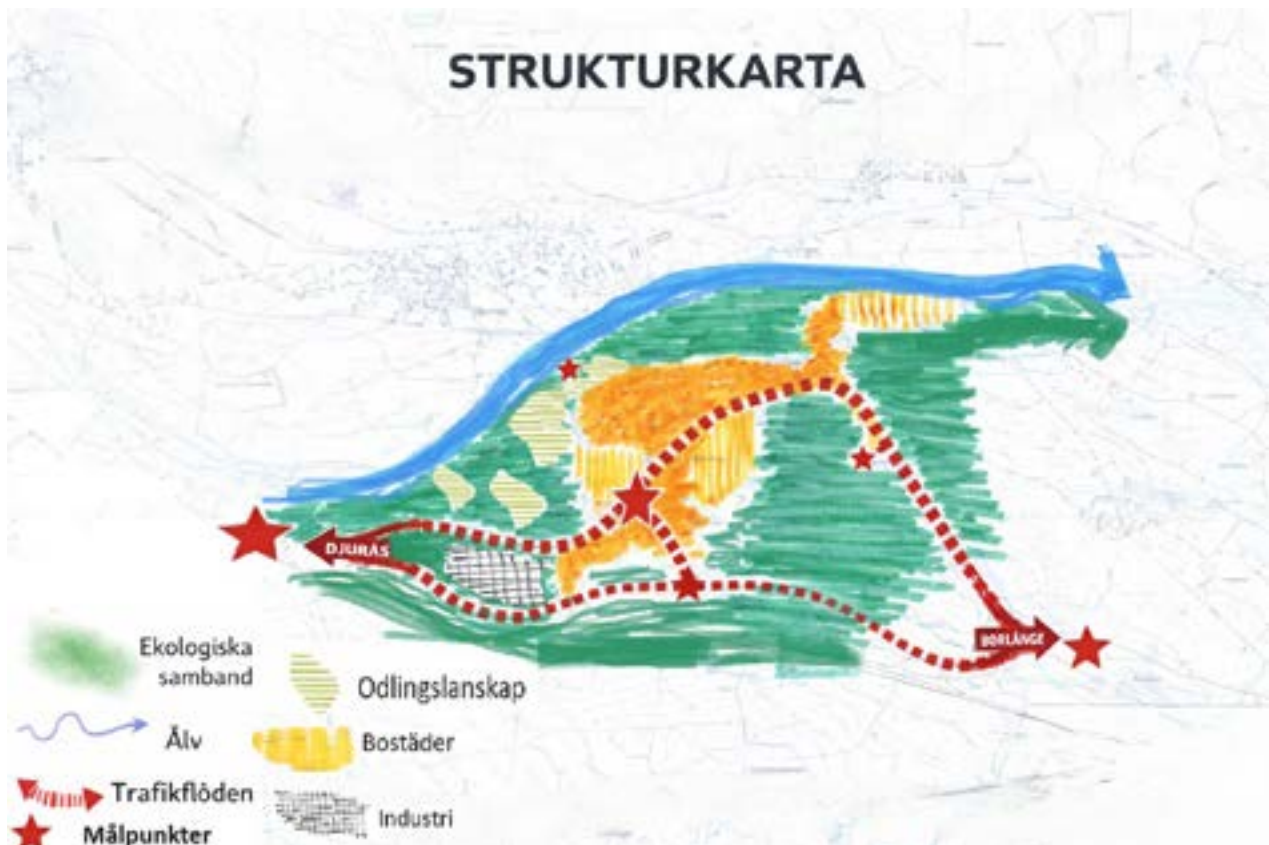
Precis som den kommuntäckande strategikartan i ÖP 2040 kapitel 1.5 så framträder det tydligt av de olika pilarna och färgerna att kommunen är centrerad kring älvarna. Orterna ligger som ett pärlband längs med vattnet och kopplas ihop av vägar och järnvägar. Strukturkartan innehåller inte alla unika förutsättningar som finns i Bäsna, bara det som är mest väsentligt för fysisk planering lyfts fram.

[> ÖP 2040 kap 1.5](#)

Kartan visar tydligt hur mycket älvarna betyder för Gagnefs kommun. Både vägar och järnvägar är i kartan representerade i orange färg och pilarna är viktade efter hur stor den upplevda trafiken utmed stråket är.

De röda platssymbolerna är målpunkter i kommunen som kan handla om turistattraktioner (exempelvis Bäsna Trädgård) platser som är viktiga för boende i Bäsna (exempelvis Skolan och idrottsplatserna). I övrigt består Gagnefs kommuns markyta av hela 82 procent skog, varav det mesta är produktionsskog.

De boende i Bäsna tar i huvudsak del av den service som finns i Djurås centrum. Ta med till strukturkarta (ex mindre pil Borlänge framtid)

Genomförande

Genomförandetiden för FÖP Bäsna är år 2040. FÖP Bäsna påverkas också av andra strategiska planer och program som tas fram. Några exempel av nya planeringsdokument som bör tas fram löpande och vid behov är

- Energiplan
- Grön infrastrukturplan
- Kommuntäckande cykelplan
- Kulturmiljöprogram
- Trafikstrategi
- Skyfallskartering

> [ÖP 2040 kap 1.3.7](#)

En annan viktig del i den fördjupade översiktsplanens genomförande är kopplingen till planläggning och bygglovshantering samt strategiskt inköp av mark. Översiktsplanen kan ge förutsättningar för exempelvis bebyggelse men det är först när marken planläggs som det blir juridiskt genomförbart.

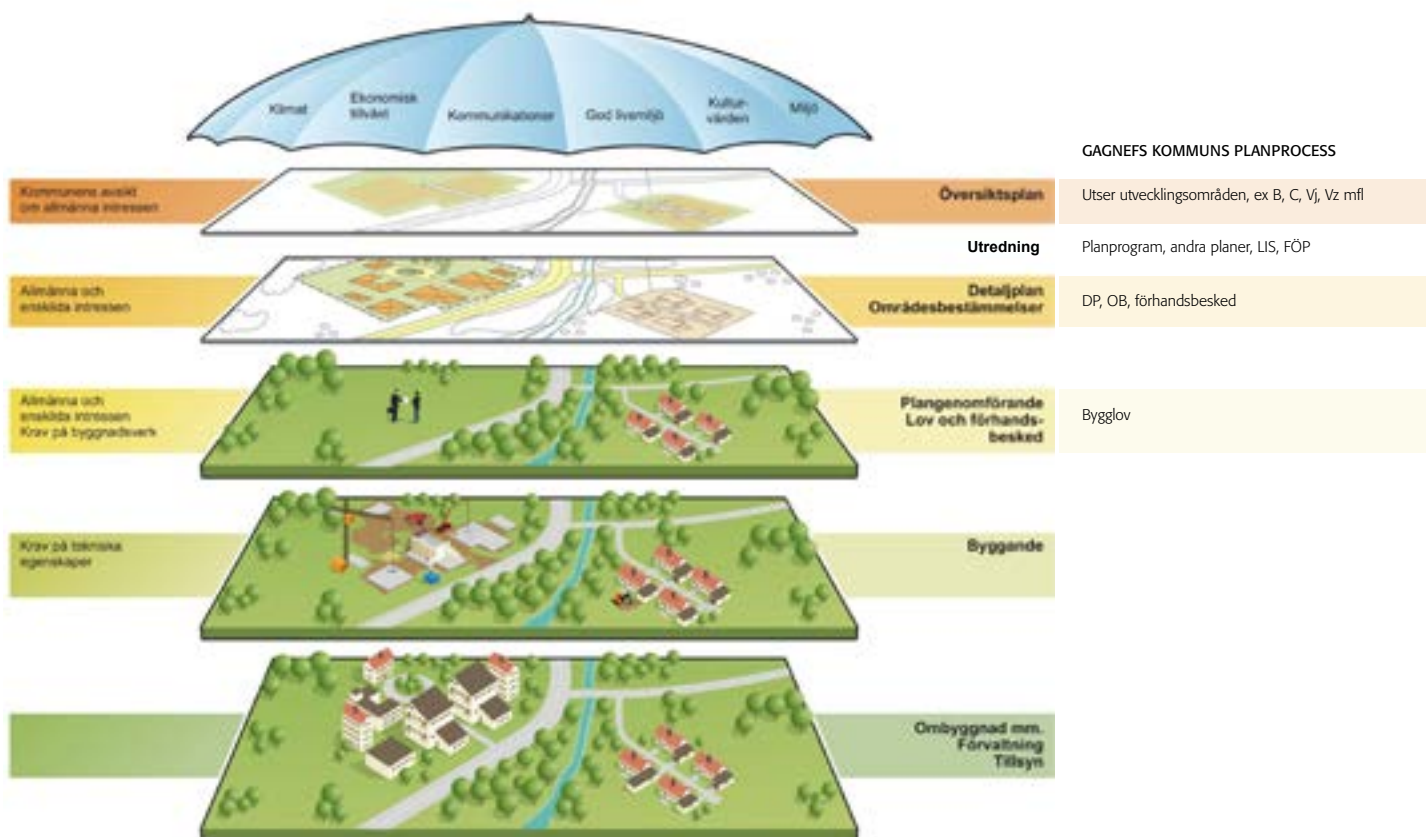

Illustration: Kommittén Ny PBL – på rätt sätt

Detaljplanelagd mark

En detaljplan är en juridiskt bindande plan. Det är ett dokument inom fysisk planering som anger hur ett begränsat område i en kommun eller motsvarande skall bebyggas och hur mark- och vattenområden får användas. I Sverige gäller att äldre planer som stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner ses som detaljplaner.

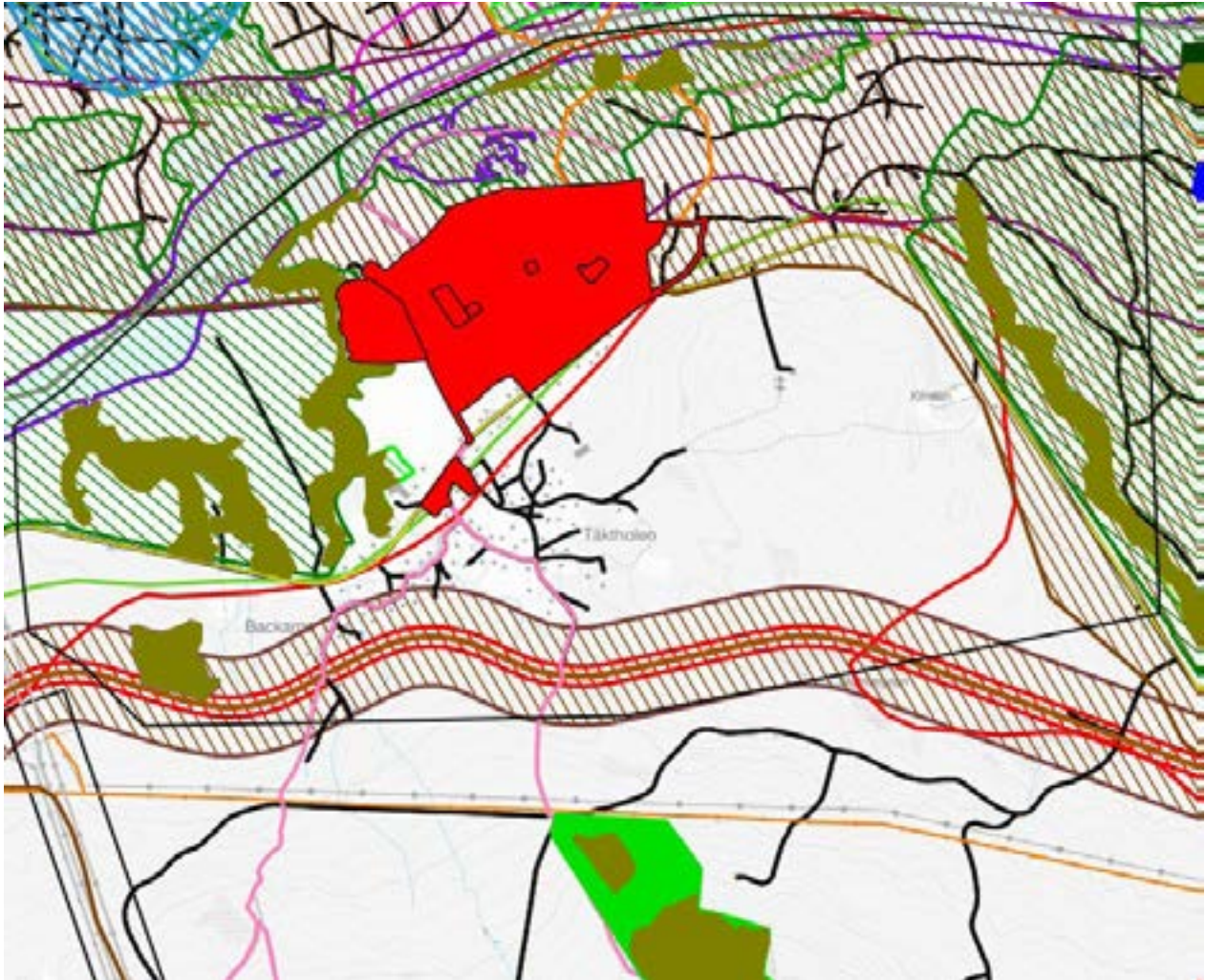
Planläggning ska ske med långsiktigt ansvar och i enlighet med bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB). För varje aktuellt utvecklingsområde i Bäsna krävs därför en lämplighetsbedömning på detaljplannivå, där särskilda utredningar, exempelvis miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), buller, dagvatten, geoteknik, kan bli aktuella.

[> ÖP 2040 kap 3.2.2](#)

För mer information om planläggning och bygglovshantering hänvisar till:

ÖP 2040 kapitel 3 avsnitt 3.2.2 Bebyggelse

Se kartbilaga A

Planerings- förutsättningar

Områdesbestämmelser

Inom Bäsna tätort finns det inga områdesbestämmelser. En stor del av den centrala delen av Bäsna är detaljplanlagt. Se föregående avsnitt för mer information.

Kultur och bebyggelse

Kulturmiljön är central för vårt välbefinnande och vår förankring i den bygd vi bor och verkar i. Plan- och bygglagen beskriver hur vi har ett ansvar att värna de kvaliteter som finns omkring oss, även i vår vardagsmiljö. Inom Bäsna finns inga områden som pekats ut som områden av riksintresse eller som anses vara övriga kulturintressen. Bäsna med sina rötter i 1300-talen har i sin struktur och delvis ålderdomliga bebyggelse kulturmiljövärden som man bör ta hänsyn till vid förändringar.

> [ÖP 2040 kap 2.2](#)

Läs mer om Kultur och bebyggelse: kap 2.2 ÖP 2040

Se kartbilaga A

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Gagnefs kommuns plan för landsbygdsutveckling för strandnära läge (LIS-plan) antogs och vann laga kraft 2024. LIS-planen föreslår bebyggelse inom det som idag är strandskyddade områden. Tre områden berör Bäsna. För mer information se länk till LIS-plan granskningsversion.

> [LIS-plan](#)

Läs mer om LIS-planen

Se kartbilaga I

Naturmiljö och friluftsliv

Grönstruktur

Gagnefs kommun saknar i dag en grönstrukturplan för kommunen. Inom ramen för processen med ÖP 2040 har rekommendationer med tillhörande karta tagits fram för att påbörja kommunens arbete med en framtida grön infrastrukturplan. Målet var att göra en karta som pekar ut områden med höga naturvärden och koppla ihop det med friluftslivets intressen. Generella rekommendationer formulerades för utpekade naturvärden och friluftslivsvärden i kommunen. Det är strukturer, sammanhang och samband, inte enskilda detaljer, som är centralt i arbetet med att ta fram rekommendationer.

> [ÖP 2040 kap 2.2](#)

Gagnefs kommun präglas av älvarna och landskapet runt dessa. Här finns naturvärdena ofta i och intill vattenmiljöerna: älvsäntran, lövskogsraviner, forsar, lokor med mera. Speciellt för kommunen är älvlandskapet längs Badelundaåsen vid Österdalälven där geologin gett förutsättningar för ett mycket speciellt landskap med småsjöar (lokor), sänkor och våtmarker omväxlande med öppen jordbruksmark och lövskogspartier. I anslutning till isälvsavlagringar kan det skapas fina insektsmiljöer där det förekommer slitage. Dessa miljöer bör identifieras i kommande arbete med grön infrastruktur.

Läs mer om Naturmiljö och friluftsliv: kap 2.3. ÖP 2040

> [ÖP 2040 kap 2.3](#)

Se kartbilaga B

Vandringsleder/prioleder

Gagnefs kommun genomkorsas av en mängd stigar och leder. Det finns både internationellt såväl som lokalt viktiga leder. Europaled 1 går från Sicilien till Nordkap och korsar igenom Gagnefs kommun. Den är märkt med E1-skyltar. Leden är välbesökt och varje år kommer ett antal vandrare från både Sverige och Europa.

De kommunala lederna är indelade i två kategorier. Syftet med att dela in vandringsleder i två olika kategorier är att kunna prioritera resurser. De leder som går in under kategori 1 satsar huvudmannen för leden extra på, så att det ska vara lätt för de allra flesta att vandra. Leder tillhörande kategori 2 kräver lite mer av besökaren, och kan kräva viss kunskap att följa.

Läs mer om Naturmiljö och friluftsliv: kap 2.3.3 ÖP 2040

Se kartbilaga C

Riksintresse

Begreppet riksintresse används om två olika typer av områden. Dels större områden som riksdagen beslutat om i 4 kap. miljöbalken dels områden som är riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk. Ett område av riksintresse har skydd mot påtagliga skador i natur- eller kulturmiljön. Enligt miljöbalken ska områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Områden av riksintresse är ett av miljöbalkens styrmedel för hushållning med mark- och vattenområden. I översiktsplanen ska kommunen redovisa hur man har tagit hänsyn till riksintressena så att dessa inte påtagligt skadas. De riksintressen som finns i Bäsna består av riksintresse för kommunikationer i form av järnväg (Västerdalsbanan) och dricksvattenförsörjning.

Se kartbilaga D, G

Näringsliv och service

Näringsliv

Befolkningsunderlaget i kommunen ger förutsättningar för service och av den anledningen är det av yttersta vikt att livsmedelsbutiker finns kvar. Utöver livsmedel fyller butikerna andra viktiga funktioner, såsom en naturlig mötesplats, ombud för statlig service, apoteksvaror med mera. I Djurås finns närmsta livsmedelsbutiker samt tillgång till drivmedel och apotek. Butikernas verksamhet omfattar även diverse ombudstjänster; post och paket, ATG och Svenska Spel. I Bäsna finns ett aktivt och väl fungerande föreningsliv, där det i de flesta fall är byaföreningarna som främst tillvaratar byns intressen. I Bäsna finns idag en mindre närbutik tillsammans med en matservering. Bäsna Trädgård är ett viktigt besöksmål här finns handelsträdgård och matservering. De genomför också olika typer av evenemang.

> [ÖP 2040 kap 2.4](#)

Kommunen har antagit en varuförsörjningsplan där målsättningen för dagligvaruservice i glesbygden fastlagts. Kommunens service sker främst i form av utbildning samt barn-, äldre-, handikapp-, individ och familjeomsorg. Region Dalarna ansvarar för sjukvård och tandvård och en vårdcentral finns i Djurås. Kommunkontoret med nästan all kommunal administration ligger i Djurås. Gagnefsbostäder hänvisar för närvarande till kommunkontorets (kommunhusets) reception. I Djurås ligger fastighetskontoret, kultur- och fritidskontoret samt Gagnefsbostäder.

Socialförvaltningen

I Bäsna bedriver socialförvaltningen hemtjänst övrig service finns i Djurås.

Förskola och skola

Kommunen har en väl utbyggd förskola med målsättningen om att kunna erbjuda plats på den ort där man bor. Grundskola finns på sju orter i kommunen. Kommunen har prioriterat en decentraliserad skolstruktur med skolor i kommunens alla tätorter. I Djurås finns skolår F–9.

Läs mer om Näringsliv och service: kap 2.4 ÖP 2040

Energi och naturresurser

Värdefull jordbruksmark

Gagnefs kommun består av cirka elva procent öppen mark varav cirka tre procent klassas som åker. Av denna andel är marken som ligger intill älven vid Djurmo upp till Gagnef den bördigaste. Här finns även de aktiva jordbruksföretagen. All jordbruksmark är skyddad i lag (3 kap. 4 § miljöbalken), vilket innebär att mark som är brukningsvärd för jordbruk endast i undantagsfall kan tas i anspråk för andra intressen. Exempelvis får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.

> [ÖP 2040 kap 2.5](#)

All jordbruksmark inom Gagnefs kommun är värdefull. Även mindre jordbruksarealer utan aktivt brukande är en viktig resurs för framtida jordbruksändamål. Fäbodbruket var förr ett karakteristiskt inslag i Gagnefs kommuns jordbruk. Den jordbruksmark som finns kvar kring kommunens fäbodan hyser i många fall höga natur- och kulturvärden.

Miljöbalken kapitel 3 - God hushållning

4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

De politiska strategiska vägvalen som är tillämpbara för bevarande av öppen mark är:

- *Möjlighet till närproducerad mat*
- *Förtätning i första hand*
- *Öppen mark bevaras*

Det politiska strategiska vägvalet som är tillämpligt för nyttjande av öppen mark lyder enligt följande:

- *Öppen mark kan bebyggas om det är ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan mark och det bidrar till ett resurseffektivt och hållbart samhälle.*

Bebyggelse på jordbruksmark ska tillåtas restriktivt och med utgångspunkt i de avvägningar som beskrivs i ÖP 2040. Det här gäller framför allt **utanför** våra åtta större tätorter där bör/ska inga nya områden planläggas för bebyggelse på jordbruksmark/varken jordbruksmark eller skogsmark då det motverkar kommunens mål med bland annat förtätning. Ny bebyggelse ska tillkomma inom tätortsgränsen vilket innebär att även jordbruksmark behöver tas i anspråk. Kommunen anser att det är ett angeläget och väsentligt allmänt intresse att skapa möjlighet till ett stort antal bostäder (målet är att planlägga för 1000 bostäder under mandatperioden 2022–2026) på grund av de företagsetableringar som sker i närområdet som kommer innebära behov av många nya bostäder. Bostäder av olika upplåtelseformer behöver skapas för att befolkningen ska kunna växa. Eftersom all bebyggelse ska hamna inom tätortsgränserna blir det naturligt att med ett så stort behov av bostäder måste jordbruksmark också tas i anspråk. En avvägning har gjorts för all mark och stora bevarandemråden för öppen mark har utsetts i fördjupningar av översiktsplanen.

> [ÖP 2040](#)
[kap 3.2.5.1](#)

Infrastruktur och kommunikationer

Järnvägar och vägar

Transporter är nödvändigt för att samhället ska fungera. Människor behöver kunna ta sig till arbeten, skolor, service och fritidsaktiviteter och gods behöver transporteras mellan företag och ut till kunden. Gagnefs kommun präglas av de större vägarna E16 och riksväg 70 som är viktiga godstransportleder samt pendlingsstråk till Falun och Borlänge.

> [ÖP 2040 kap 2.6](#)

Väg 583 är viktig, den förbinder Bäsna med Djurås tätort och Borlänge. Bäsna har bussförbindelse med Mockfjärd, Djurås och Borlänge med några få turer per dag. Fram till 1960 talet fanns ett tågstopp för passagerarutbyte i Bäsna. Kommunerna längs Västerdalasbanan arbetar aktivt för att persontrafik ska återupptas på banan. Ett tågstopp föreslås i Bäsna på markanvändningskartan

Elledningar

Elnätet är en förutsättning för hållbar utveckling och därför är det viktigt att ledningar som överför energi från produktion till konsumtion skyddas och säkras. Elnätet är en möjliggörare för samhällets utveckling och energiomställning. En viktig aspekt är att energidistributionen ska, liksom andra tekniska försörjningar, vara effektiv och robust. Vid inskränkning i eldistribution blir samhället mer sårbart, det är därför viktigt att våra matarledningar skyddas i samhällsutvecklingen. Det är viktigt att befintligt nät och förändringar i nätet, både vad avser ombyggnad och nybyggnad, inkluderas i samhällsplaneringen och att samhället får förståelse för elnätets betydelse.

I Gagnef kommun finns det tre 400 kV-ledningar i två stråk. I nordsydlig riktning i kommunens östra del löper två parallella 400 kV-ledningar. Ledningarna ansluter till transmissionsstationerna Djurmo och Bäsna. Från stamnätsstationen i Bäsna går den tredje 400 kV-ledningen österut och in i Borlänge kommun. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ellevio AB har ledningsrätt för regionnätet i Dalarna och lokalnätet i de västra delarna i kommunen. Dala Energi har ledningsrätt för lokalnätet i de östra delarna i kommunen. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på de delar av en fastighet som belastas av ledningsrätt. Likväl som ledningsägare ska ta hänsyn till utbyggnadsområden vid byggnation av kraftledningar ska kommunen ta hänsyn vid planläggning av utbyggnadsområden i närhet till kraftledningar. Gagnefs kommun ska vid planering av mark och vatten samråda med ledningsägare för kraftledningar.

Gång och cykelvägnät

Gång- och cykelvägnätet i tätorterna är relativt begränsat och det saknas en sammankoppling mellan tätorterna i kommunen. En cykelplan håller på att tas fram som sedan ska fungera som ett styrande dokument för att kunna prioritera åtgärder i framtiden.

Se kartbilaga G, H, K

Miljö, hälsa och säkerhet

Vattenskyddsområde

Förslag på utbredning av Bäsna vattentäkts skyddsområde efter revidering finns. Dala Vatten och kommunen har haft samråd. Samråd med Länsstyrelsen har genomförts. Därefter lämnar Dala Vatten in ansökan om bildande. Länsstyrelsen hanterar sedan processen med vattenskyddsområdets bildande. Badelundaåsen passerar och Gagnefs kommun och Bäsna.

Bedömning

Avgränsningen FÖP Bäsna hamnar inom vattenskyddsområdets tertiära zon. Markanvändningen kommer regleras genom föreskrifter för respektive zon. I övrigt vid detaljplanering, bygglovhantering och annan lovgivning som kan påverka grundvattnet inom området ska kommunen bevaka att risken för negativ påverkan på grundvattnet minimeras.

Översvämning

Översvämningar är ett återkommande problem i kommunen som helhet. I Bäsna bedöms översvämningsrisken som låg vid ett 100-årsflöde. Erfarenheter och bedömningar av pågående klimatförändringar pekar på att oväder med extrem nederbörd kan bli allt vanligare, vilket leder till översvämningar längs många sjöar och vattendrag. Skyfallskartering finns.

Ras och skred

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har gjort en fördjupad studie utifrån den nationella laserscanningen för att precisera översvämningsriskerna i sjöar och vattendrag. Denna gäller också för Bäsna.

Teknisk försörjning

Teknisk försörjning handlar om de system som finns för att hantera flöden av bland annat vatten, avfall, energi och digital kommunikation. I och med ett förändrat klimat blir det allt viktigare med säker vattenförsörjning.

Dala Vatten och Avfall AB (DVAAB) sköter drift, utveckling och planering av vattentjänster och avfallshantering i kommunen. DVAAB sköter fastighetsnära insamling av pappersförpackningar, plastförpackningar, matavfall samt restavfall från hushållen, tömmer slam från enskilda avlopp och ansvarar för kommunens två återvinningscentraler. En återvinningscentral (ÅVC) ligger i Djurås. Återvinningsstation finns vid hembygdsgården för metallförpackningar, glas och batterier.

Inget avloppsreningsverk (ARV) ligger inom tätortsgränsen för Bäsna. Närmaste ARV ligger i Bodarna.

I Gagnefs kommun finns närvärmecentraler i Djurås, Gagnef och Mockfjärd men ingen i Bäsna

Se kartbilaga E

Klimat

Alla berörs av de risker som ett förändrat klimat medför. Längre värmeböljor, och fler och intensivare skyfall är exempel på förändringar som påverkar hela landet. Andra förändringar kommer endast att påverka delar av landet, som till exempel havsnivåhöjningen. Några prioriterade utmaningar i Dalarna är:

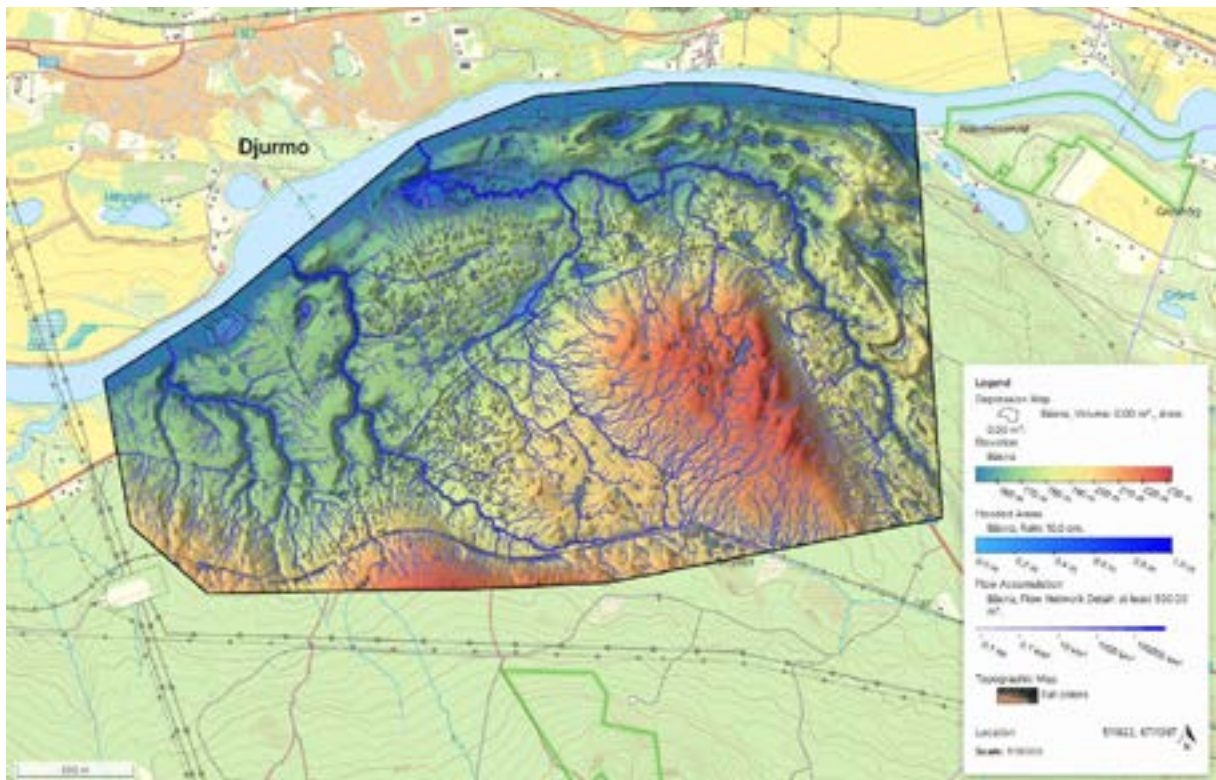
> [ÖP 2040 kap 2.10](#)

- **Att kunna hantera extremväder** som höga temperaturer, skyfallsliknande regn, stora mängder snö i kombination med kraftig vind,
 - **Översvämningar** som hotar samhällen, infrastruktur och företag
 - **Höga temperaturer** som innebär risker för hälsa och välbefinnande för människor och djur
 - **Minskad framkomlighet** som en följd av en extrem väderhändelse
 - **Ras, skred och erosion** som hotar samhällen, infrastruktur och företag både vid höga flöden
- **Brist i vattenförsörjningen** för enskilda, jordbruk och industri
- **Biologiska och ekologiska effekter** som påverkar hållbar utveckling
- Påverkan på inhemsk och internationell **livsmedelsproduktion och handel**
- Ökad förekomst av **skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter** som påverkar människor, djur och växter

Den som vill bygga inom ett område som riskerar att svämmas över (vid vårflod/högsta vattenstånd eller vid skyfallsliknande regn) har ett eget ansvar att se till att byggnader inte svämmas över. DVAAB borde inom markerade områden se till att dagvattenledningarna är dimensionerade för att kunna ta hand om en viss vattenmängd/dygn kommunen bestämmer sig för. 10 cm per dygn är ett realistiskt värde utifrån det förändrade klimatet.

(Källa: SMHI)

Skyfallskartering Bäsna

Lågpunktskartering för Bäsna tätort visar vattnets utbredning om det står 10 cm djupt vatten i lågpunkter. Ravinerna har en viktig funktion att leda vatten från skyfall till älvarna.

Mellankommunala intressen av vikt i Bäsna

Enligt 2 kap. 3 § första stycket plan- och bygglagen ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållanden vid framtagande av en översiktsplan. Det gäller även för en FÖP. Detta innebär att kommunen inte bara ska ta hänsyn till förhållandena i angränsande kommuner utan också till behovet av samverkan och samarbete i ett bredare regionalt perspektiv.

Intressen identifierad av Gagnefs kommun som är applicerbart på Bäsna:

För hela listan se ÖP 2040 kapitel 2.9.2

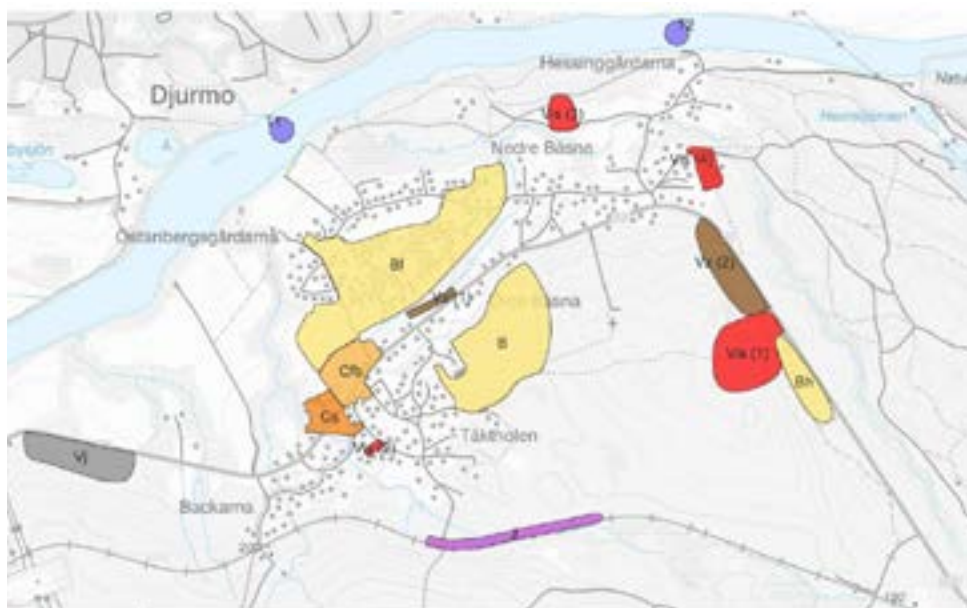
> [ÖP 2040 kap 2.9.2](#)

• Älvar och vattendrag	• Vattenvägar
• E16	• Skola
• Riksväg 70	• Regionalplanering
• Dalabanan	• Statlig offentlig verksamhet
• Dalastrategin 2030	• Sjukvård
• Kollektivtrafik	• Energi: kraftnät, vind, sol och vatten
• Gång- och cykelvägar	• Översvämning
• Arbetsmarknad och pendling	• Lennheden vattenskyddsområde, Badelundaåsen och andra grundvattenförekomster – områden för vattenförsörjning
• Turism	• Riksentressen
• Natur- och rekreationsområden	• Ras- och sked samt erosionsrisk
• Friluftsliv och leder	• Avfallshantering
• Landskapsbild	• Teknisk infrastruktur och försörjning
• Kulturmiljö	
• Grönstruktur	
• Natura 2000-områden	

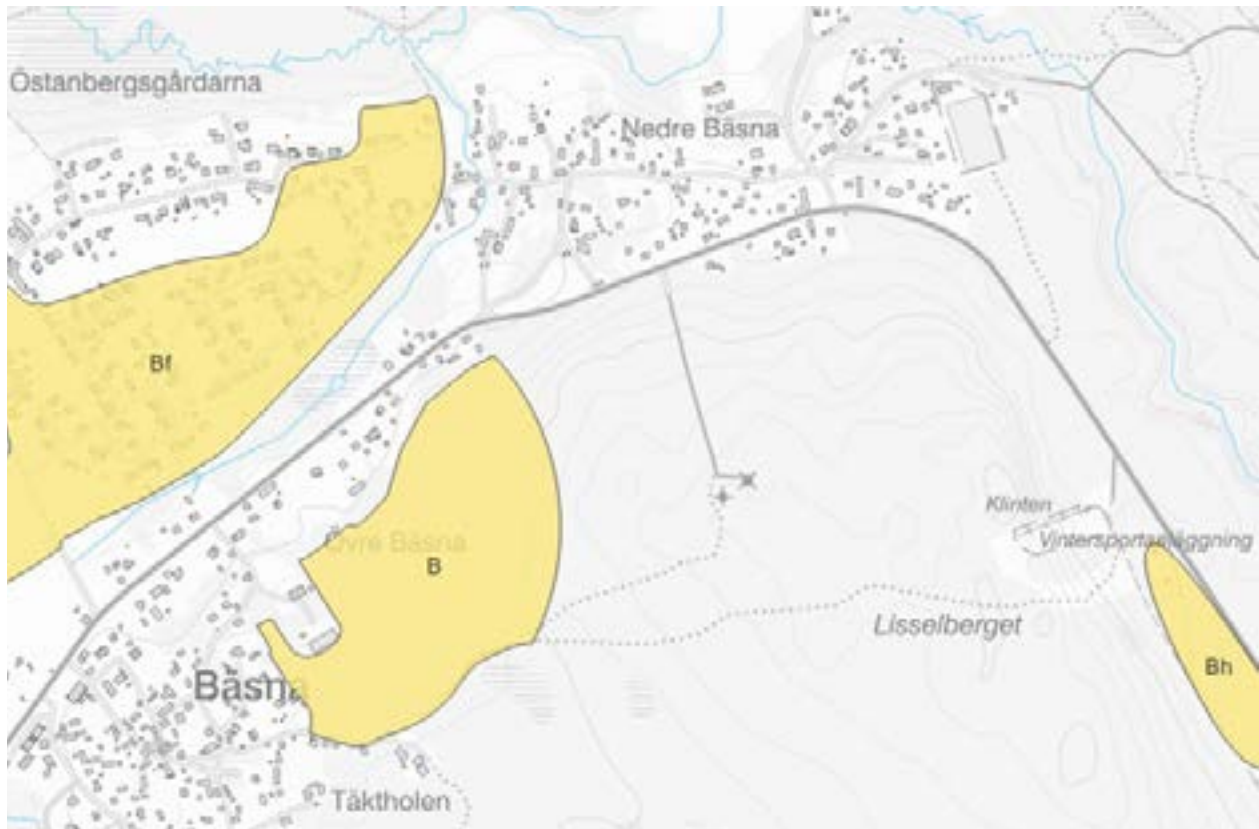
Den mellankommunala samordningen är viktig att beakta i ärenden som kan beröra ovan nämnda lista. Framför allt behöver samordning ske gällande större strukturer/sammanhang som exempelvis grönstruktur eller gång och cykelstråk. Ett annat angeläget allmänt intresse är vattenförsörjning och framför allt Badelundaåsen. Det är viktigt att grannkommunernas dricksvattenförsörjning tryggas och att det finns goda möjligheter att följa fastställda miljö kvalitetsnormer för berörda grundvattenförekomster. Andra samhällsviktiga och gränsöverskridande frågor som behöver samordnas är exempelvis vikten av fungerande kommunikationer framför allt järnvägar, riksvägar och europavägar. Här behöver dialogen även inbegripa berörda myndigheter och organisationer för att helheten ska beaktas. Gagnefs kommun vill även belysa risk för ras, skred och erosion, som visserligen sett till en enskild händelse oftast endast ger lokal påverkan, men där den sammantagna riskbilden och bedömningen förvisso kan påverkas av förekommande händelser sett i ett större perspektiv för kommunen som helhet, eller mer övergripande mellan grannkommuner. Ett ytterligare exempel är skola. Gagnefs kommun har i dag ingen gymnasieskola och därför behöver kommunen ha ett nära samarbete med till exempel Leksands kommun kring skolskjutsar och skolplatser för gymnasieelever.

Kommunernas översiktsplanering bör tydligt förhålla sig till Dalastrategin och leda till att de regionala målen efterlevs och genomförs på kommunal nivå. ÖP och i förlängningen FÖP är länken mellan den regionala strategiska fysiska planeringen och det kommunala planmonopolet. Det är därför viktigt att sakfrågor som berör hela länet kan belysas och hanteras i den kommunala översiktsplaneringen. För mer information se ÖP 2040 kapitel 2.9.3

> [ÖP 2040 kap 2.9.3](#)

Utvecklings- områden

B

Bostadsbebyggelse

Generellt B-områden

Definition B-område

B står för användningen bostadsbebyggelse. Enligt Boverket avses följande beskrivning: ”Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Vägledning: Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i PBL. I översiktsplanen anger kommunen hur man tänker tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen är vägledande vid framtagandet av översiktsplanen.

I användningen ingår också bostadskomplement av olika slag. Bostadskomplement kan ligga i eller i anslutning till bostaden och är sådant som är till för de boendes behov. Det kan till exempel vara garage, parkering, tvättstuga, gäststuga eller gästlägenhet, växthus, lekplats och miljöhus för flerbostadshus. Även förskola i begränsad omfattning som är inrymd i ett flerbostadshus kan betraktas som bostadskomplement.”

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval som är applicerbara för alla bostadsområden är:

- *Befolkningen ska växa*
- *Erbjuda mark för all typ av bebyggelse*
- *Flerkärnig tätortsstruktur*
- *Erbjuda mark i attraktiva lägen*
- *Förtätning i första hand*
- *Goda möjligheter för kollektivtrafik*
- *Tät, miljövänlig och tillgänglig bebyggelse*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Bakgrund och nuläge

Bäsna är en tätort i Gagnefs kommun, belägen i Dalarnas län, med cirka 660 invånare enligt statistik från 2023. Tätorten omfattar en areal på 1,46 km², motsvarande ungefär 452 invånare per kvadratkilometer. Enligt tillgängliga data (Citypopulation.de) utgörs befolkningen av 351 män och 309 kvinnor. Åldersstrukturen vittnar om en varierad sammansättning: 179 personer är under 20 år, 331 befinner sig i åldersspannet 20–64 år, och 150 är 65 år eller äldre. Befolkningsutvecklingen har över tid varit relativt stabil, med en ökning från 391 invånare år 1960 till närmare 668 år 2020. Antalet fasta hushåll uppgår i dagsläget till cirka 320, och därtill tillkommer ett betydande antal sommargäster under sommarhalvåret.

I Gagnefs kommun är Översiktsplan 2040 (ÖP 2040) det huvudsakliga dokumentet för att ange hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Även om

en översiktsplan (inklusive eventuella fördjupningar) inte är juridiskt bindande, ger den uttryck för kommunens viljeinriktning avseende den fysiska planeringen, i enlighet med plan- och bygglagen (2010:900). Vid behov kan översiktsplanen fördjupas ytterligare – något som nu sker för samtliga större tätorter i kommunen, däribland Bäsna.

Bäsna bedöms som en strategiskt viktig del av Gagnefs kommun. Här finns en kombination av lantliga kvaliteter, social sammanhållning och ett gynnsamt läge för vidare utveckling, varför orten pekas ut för balanserad tillväxt. Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Bäsna tar därför sikte på att mer i detalj än ÖP 2040 styra markanvändningen, i syfte att underlätta nya bostadsprojekt och verksamheter samtidigt som ortens natur- och kulturvärden skyddas. Planen belyser också potentiella utvidgningar av tätortsgränserna, möjligheter till ny industriverksamhet i västlig riktning och utveckling av frilufts- och rekreationsområden, exempelvis vid slalombacken, för att stärka byns lokala identitet och attraktionskraft.

För att inte dubblera den samrådsprocess som redan genomförts för den kommuntäckande översiktsplanen, har kommunen valt att avstå från ett separat samråd enbart för Bäsna. Under framtagandet av ÖP 2040 inkom nämligen en rad yttranden och synpunkter som explicit rörde Bäsna, dess framtida markanvändning och behov av infrastruktur. I stället för att hålla ett helt nytt samråd har dessa redan inkomna synpunkter utgjort grund för konsekvensanalyserna i FÖP Bäsna. Därigenom har kommunen uppfyllt både PBL och miljöbalkens intentioner om att inhämta såväl allmänhetens som sakkärgarnas och myndigheternas åsikter. Denna metod säkerställer att man fortsätter bygga på ett väl förankrat underlag utan att förlänga planprocessen i onödan.

Erfarenheterna från FÖP Djurås, som vunnit laga kraft, visar hur en fördjupad översiktsplan kan ge ett mer precist beslutsunderlag än den kommunomfattande planen. I Djurås kunde kommunen genom samråd från ÖP 2040, granskning i nära dialog med invånare och sakkunniga klargöra var exempelvis bostäder, näringsliv och infrastruktur bör lokaliseras. FÖP Bäsna tar nu avstamp i samma arbetssätt, men utan att upprepa samrådsprocessen för ortspecifika frågor som redan diskuterats i ÖP 2040-samrådet. Detta förenklar hanteringen och ger samtidigt god legitimitet åt slutsatserna, eftersom det redan finns ett brett underlag från tidigare samråd.

I praktiken är FÖP Bäsna utformat som ett instrument enligt PBL, vilket gör att kommunen kan pröva och styra frågor om bygglov, detaljplaner och andra fysiska ingrepp på ett mer finmaskigt sätt än i ÖP 2040. Särskild hänsyn tas också till miljöbalkens bestämmelser när det gäller känsliga områden, som raviner och vattenskyddszoner. Tanken är att varje ny exploatering ska bedömas mot såväl kommunens långsiktiga mål som de allmänna och enskilda intressen som framgår i lagstiftningen. På så vis strävar kommunen efter att kombinera en hållbar utveckling av Bäsna med bevarandet av ortens unika kvaliteter och kulturmiljöer.

Sammanfattningsvis bidrar FÖP Bäsna till att ge Bäsnaborna och övriga intressenter en tydlig inriktning för hur orten förväntas växa och förändras över tid. När den slutgiltiga planen vinner laga kraft kommer den att fungera som en viktig beståndsdel i Gagnefs samlade planeringsstruktur, i linje med kommunens övergripande vision som tematiskt tillägg till ÖP2040.

(Källa: Statistiska centralbyrån (SCB), gagnef.se, Wikipedia)

Bf Bäsna tätort

Beskrivning

Under 1970-talet byggdes det Bäsna vi känner igen idag. Den största delen av den tillkommande bebyggelsen möjliggjordes genom byggnadsplanen från 1973, särskilt mellan Täkta och Långgattu. Vid Långgattu är bykaraktären fortfarande välbevarad i form av en tydlig radby.

Även om Bäsna byar inte har klassificerats i inventeringar eller tidigare arbeten, är ett bevarande angeläget inom vissa delområden. Långgattu utgör ett bra exempel där det idag saknas ett särskilt utpekat intresse, men där den traditionella bystrukturen ändå bör eftersträvas och bevaras. Därför omfattar området utpekat för förtätning (Bf) inte fastigheterna längs dessa stråk.

Under 1970-talets byggnadsplan efterfrågades en annan typ av tomtstruktur än idag: större tomter med en huvudbyggnad, ett garage och mindre komplementbyggnader samt stora anslutande park- och grönytor.

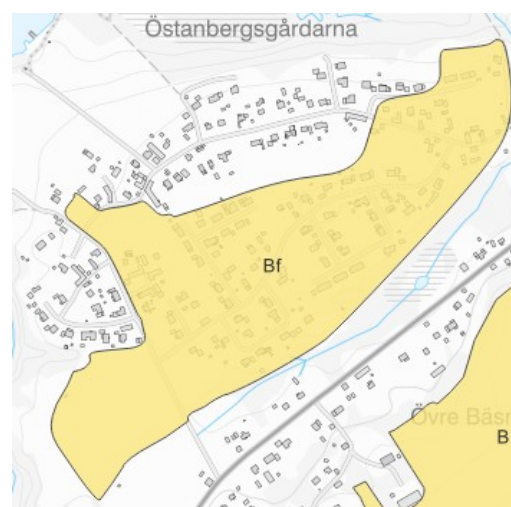
Förslag på framtida markanvändning

Under nuvarande förhållanden, med höga kostnader för nyproduktion, utgör dessa områden från 1970-talets byggnadsplan idealiska platser för ytterligare bebyggelse.

Motivering

En förtätning av områden från 1970-talets bebyggelse och framåt kan ge flera positiva effekter. Den befintliga infrastrukturen och tidigare utförda markarbeten gör att dessa ytor har en hög potential för förtätning. Detta möjliggör en fortsatt hållbar utveckling av orten och komplettering av befintlig struktur.

Förtätningen ökar även närheten mellan människor, minskar avstånden till service och kollektivtrafik och bidrar till en mer levande bymiljö. På så sätt stärks underlaget för lokal service och föreningsliv, vilket ligger i linje med kommunens ambition att bevara och utveckla Bäsna sociala sammanhållning och lantliga identitet.

B Lisselberget

Politiska strategiska vägval för området (utöver de generella):

- *Öppen mark bebyggs om det bidrar till en god samhällsstruktur, annan mark inte är lämplig och att bebyggelsen leder till ett hållbart samhälle*

Beskrivning

Det nya utvecklingsområdet ligger på kommunägd skogsmark strax nord-väst om den befintliga tätortsgården. Området omfattar ungefär 6 hektar produktiv skog som i dag används för rekreation (promenad- och skidspår) men saknar bebyggelse och teknisk infrastruktur. Terrängen är relativt plan med inslag av berg i dagen och väl-dränerad moränjord, vilket ger goda tekniska förutsättningar för grundläggning. Läget innebär kort gång- och cykelavstånd (cirka 800 meter) till Bäsna serviceknutpunkt, skola samt planerade gång- och cykelstråk mot Djurås.

Förslag på framtida markanvändning

Området föreslås bebyggas med cirka 25–30 friliggande villor alternativt mindre flerbostadshus eller kedje-/radhus. Byggnaderna uppförs i 1–2 våningar och utformas med smala, avlånga huskroppar och varierande takhöjder för att skapa småskalighet och ett traditionellt dalabymässigt rumsligt uttryck.

Byggnadshöjder och taklutningar anpassas noggrant för att behålla skogsbrynets silhuett och områdets karaktäristiska bymiljö. Runt hela området sparas ett skyddsbälte av stående skog, vilket dämpar buller och vindpåverkan samt fungerar som biologisk spridningskorridor gentemot den befintliga bebyggelsen. Detta är särskilt angeläget under själva utbyggnadsfasen, men också långsiktigt för att minska den upplevda effekten av buller.

Befintliga stigar leds om och närliggande skogsområden förstärks med belysning för att skapa attraktiva rekreationsstråk och tillgängliggöra de kvarvarande gröna "oaserna" inom kvarteret för både boende och allmänhet. Trafiklösning anslutning mot Bäsna-vägen befintlig skogsbilväg förstärks som huvudstråk dimensioneras som 30-gata med trädplantering samt separat GC-slinga.

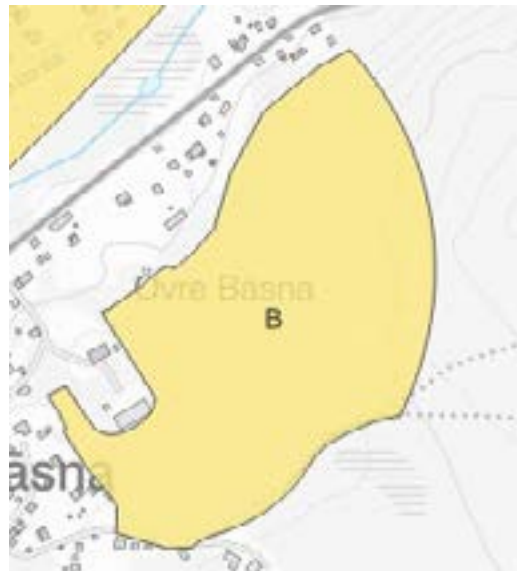
Motivering

Eftersom marken ägs av kommunen kan detaljplan och utbyggnad tids- och kostnadsoptimeras utan komplicerade markförhandlingar—enlighet med 1 kap. 5 § PBL om skyndsam plan-

process. Genom låg exploateringsgrad av kvarstående skogsbälte uppfylls miljöbalkens hushållningsregler (3 kap. 6 §) och mål om grön infrastruktur. Samtidigt skapas efterfrågade småhus nära befintlig service enligt kommunens strategiska vägval.

Närheten till centrum/skola minskar bilberoende och ger underlag för handel, kollektivtrafik och föreningsliv. Förberedda laddplatser och GC-anslutningar stöder kommunens klimatmål och MKN för luftkvalitet. Social trygghet och folkhälsa Bevarade motions-spår, trafiksäker gatustruktur och blandade hustyper bidrar till ett tryggt, generellt tillgängligt område i linje med 2 kap. 5 § PBL (god bebyggd miljö).

Sammanfattningsvis erbjuder området en kontrollerad expansionsmöjlighet som förenar Bäsna's lantliga identitet med behovet av nya bostäder, utan att äventyra värdefull jord- eller naturmark.

Bh Stugbyn

Politiska strategiska vägval för området (utöver de generella):

- Erbjudna mark i attraktiva lägen
- Aktiv markanskaffningspolitik
- Goda möjligheter för kollektivtrafik
- Tät, miljövänlig och tillgänglig bebyggelse

Beskrivning

Bh-området omfattar den kommunägda skogs- och sluttningsskogen i direkt anslutning till den befintliga skidbacken (I1) på Bäsna västra höjdrygg. Marken är idag obebyggd förutom liftstråk, preparerade pister och enklare servicebodar. Terrängen sluttar mot sydost, vilket ger goda solförhållanden vintertid och vid eventuell sommaranvändning. Området nås via en mindre skogsväg från huvudvägen mot Djurås; avståndet till Bäsna serviceknutpunkt är cirka 1,2 km.

På FÖP-kartan ligger Bh strax väster om tätortsgränsen, markerat som en avlång polygon som följer höjdkonturerna runt skidbacken. I norr gränsar området till produktiv skogsmark (L/N3) och i söder till ett smalt stråk av befintliga fritidshus. Österut avslutas området av den planerade GC-förbindelsen mot centrum, medan västsidan utgörs av en brantare bergssluttning som fungerar som naturlig avgränsning.

Förslag på framtida markanvändning

Bh-området föreslås utvecklas för friluftsliv och besöksservice genom Fritidsbebyggelse i form av 10–15 små, terränganpassade stugor placerade i nivåskillnader längs skogsbrynet. Dessa stugor ansluts till kommunalt VA via en ny servisledning från huvudnätet vid Bäsnavägen med utrymme med möjlighet till gemensam servicebyggnad enklare vindskydd, grillplatser.

Området ska kunna nyttjas året runt med möjligheter till mountainbike-led, vandringsspår och enklare hinderbana under sommartid för att stärka det lokala friluftslivet och öka nyttjandegraden. Ett cirka 30 meter brett skogsbälte lämnas orört mot norr och väst för att bibehålla en biologisk spridningskorridor och visuell avskärmning.

Motivering

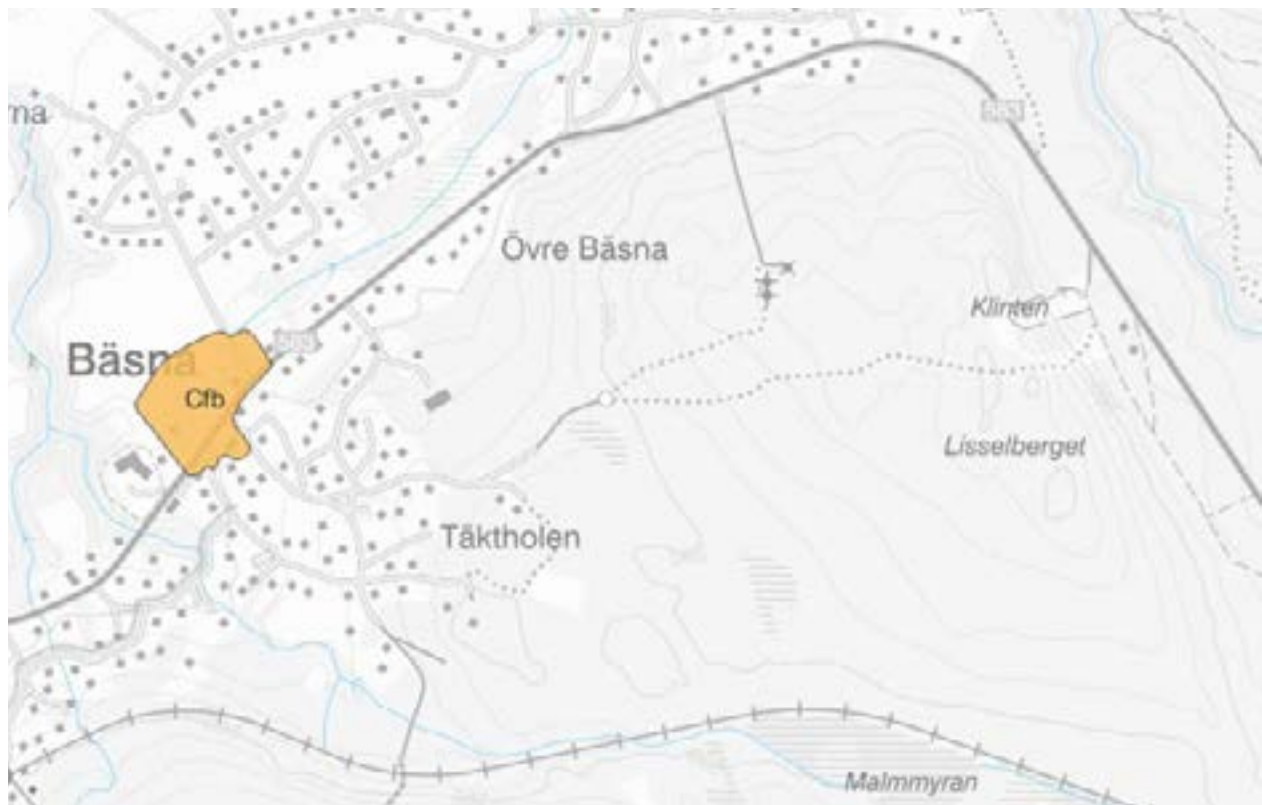
Utvecklingen av Bh-området stärker Bäsna attraktivitet genom att komplettera skidbacken med boende- och aktivitetsmöjligheter året om, vilket kan locka besökare och bidra till

ökad omsättning för lokala företag. Eftersom marken ägs av kommunen kan etableringen ske snabbt utan kostsamma markförvärv. Den föreslagna småskaliga, terränganpassade stugbebyggelsen skapar balans mellan utveckling och naturvård och bevarar större delen av skogen.

Det skyddsbälte som lämnas uppfyller miljöbalkens hushållningsregler enligt 3 kap. MB. Närheten till skolan och planerade gång- och cykelstråk möjliggör trygg tillgång till natur- och idrottsaktiviteter, vilket stärker folkhälsa och barnperspektiv enligt 2 kap. 5 § PBL om god social livsmiljö.

Slutligen bidrar kombinationen av turiststugor och dagaktiviteter till ekonomisk hållbarhet, med intäkter som kan finansiera drift och underhåll av skidbacke och spår, vilket minskar kommunens framtida driftkostnader.

C

Service, funktionsblandad
bebyggelse, skola

Generellt C-områden

Definition C-område

Definition för funktionsblandadbebyggelse, område för en blandning av exempelvis bostäder, service, grönområden och verksamheter.

Funktionsblandad bebyggelse är bebyggelse som i huvudsak används för bostäder samt service, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Bebyggelsen är indelad i kvarter åtskilda av gator, eller har en kvartersliknande struktur. Trafik- och parkeringsytor, parker och fritidsanläggningar kan ingå.

Definition för service-område: S står för användningen skola. Enligt Boverket avses följande, ett område för samhällsservice. Hit räknas områden med såväl offentlig som kommersiell samhällsservice, exempelvis vård, skola, handel, räddningstjänst.

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval för områdena:

- *Flerkärnig tätortsstruktur*
- *Erbjuda mark för all typ av bebyggelse*
- *Erbjuda mark i attraktiva lägen*
- *Förtätning i första hand*
- *Goda möjligheter för kollektivtrafik*
- *Tät, miljövänlig och tillgänglig bebyggelse*

Bakgrund och nuläge

Området Cfb Bäsna Serviceknutpunkten utgör den centrala mötesplatsen i Bäsna, där redan befintliga verksamheter som butik, restaurang och annan service samspelar. Tanken är att göra platsen till en samlad knutpunkt för handel och övriga tjänster, men samtidigt behålla en realistisk möjlighet att uppföra bostäder i centrumkaraktär om efterfrågan på bostäder ökar.

Området ligger strategiskt nära den planerade skolutökningen, vilket skapar ett naturligt samband mellan service, samhällsfunktioner och de nya bostäder som eventuellt kan tillkomma. För att stärka ortens identitet och trygghet planeras området bli ett gångfartsområde, vilket förvandlar platsen till ett mer tydligt torg och mötesplats. Detta bidrar också till ökad säkerhet för barn och andra trafikanter. I anslutning till servicepunkter och eventuella bostäder kan man anlägga laddplatser för elfordon, i linje med kommu

nens ambition att minska bilberoende och främja elektrifiering av fordonstrafiken Kommunen föreslår att området ska kunna rymma både verksamheter i bottenplan (exempelvis restauranger, butiker eller kontor) och bostäder i övre våningsplan. På så vis kan platsen förbli flexibel och anpassas till den efterfrågan som uppstår över tid.

För att skapa en tydlig centrumkaraktär föreslås torg gångfartsområde. En trygg miljö införs ett gångfartsområde inom nya Cfb/Cs-zonen, vilket bidrar till lägre hastigheter och mer utrymme för social samvaro. Denna åtgärd stärker också kopplingen till den utökade skolan och minskar olycksrisker för barn. Integrerade p-platser på torgytan samt laddplatser för elfordon föreslås placeras i direkt anslutning till de nya verksamheterna och bostäderna. Det gynnar både boende, besökare och pendlare och stärker Bäsna's roll som en modern, hållbar tätort.

Området är centralt beläget och redan försett med viss service, vilket gör det möjligt att integrera flera olika funktioner utan att förlora byns karaktär. Genom att ge utrymme för centrumverksamheter och boende i samma kvarter uppstår ett mer levande lokalsamhälle, i linje med Plan- och bygglagens (PBL) strävan att främja lämplig bebyggelsestruktur.

När bostäder och verksamheter blandas, rör sig människor i området under större delen av dygnet. Detta kan motverka brottslighet och stärker den sociala sammanhållningen. Gångfartsområdet ökar dessutom säkerheten för barn och andra trafikanter, särskilt i anslutning till skolan.

Genom att integrera laddinfrastruktur för elfordon och prioritera gång- och cykeltrafik i centrum stimulerar man övergången till hållbara transporter, vilket även stödjer miljöbalkens övergripande mål om minskad miljöpåverkan. Möjligheten att uppföra bostäder i centrumläge främjar en mer resurseffektiv markanvändning – en viktig princip enligt både PBL och hushållningsreglerna i miljöbalken.

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Multiarenan i Bäsna är en modern, flexibel idrotts- och aktivitetsyta belägen vid Bäsna skola och förskola i Gagnefs kommun. Den ersatte den tidigare traditionella isbanan på samma plats och öppnades tack vare ekonomiskt stöd från Göte "Proppen" Heds minnesfond, en fond som främst stödjer barn- och ungdomsverksamheter i den lokala regionen.

Arenan invigdes som ny byggnation under 2020-talet, och har sedan dess varit en central plats för fysisk aktivitet i byn. Med sitt läge centralt i byn och sin mångsidighet bidrar Multiarenan inte bara till skolans idrottsaktiviteter utan stärker också den fysiska aktiviteten i lokalsamhället. Den erbjuder en naturlig mötesplats där människor kan spela, träna, umgås och engagera sig i gemensamma aktiviteter genom större delen av året.

Kommunen har en väl utbyggd förskola med målsättningen om att kunna erbjuda plats på den ort där man bor. Verksamheten bedrivs på sju orter och utmärks av småskalighet samt en närhet till natur och friluftsliv.

Grundskola finns på sju orter i kommunen. Kommunen har prioriterat en decentraliserad skolstruktur med skolor i kommunens alla tätorter. Skoleleverna i Bäsna går skolår F-3 i Bäsna och årskurserna 4-9 på Djuråsskolan. Gymnasieskolans nationella program erbjuds genom samverkan inom Gysam. Kommunen har inte något eget nationellt program.

Cfb Bäsna torg

Beskrivning

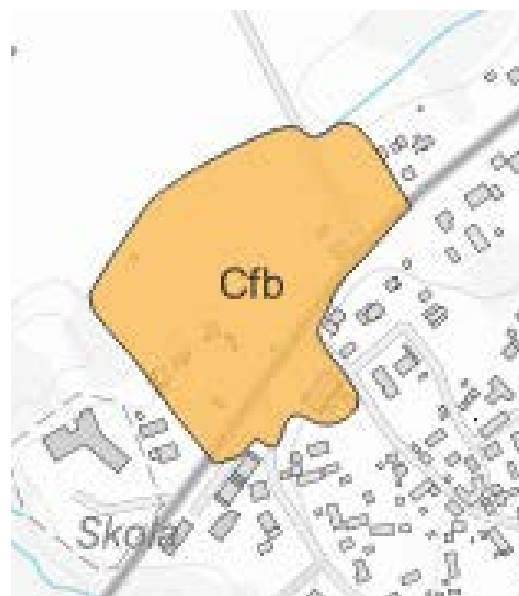
Området Cfb Bäsna utgör den centrala mötesplatsen i Bäsna, där redan befintliga verksamheter som butik, restaurang och annan service samspelar. Tanken är att göra platsen till en samlad serviceknutpunkt för handel och övriga tjänster, men samtidigt behålla en realistisk möjlighet att uppföra bostäder i centrumkaraktär om efterfrågan på bostäder ökar. Området ligger strategiskt nära den planerade skolutökningen, vilket skapar ett naturligt samband mellan service, samhällsfunktioner och de nya bostäder som eventuellt kan tillkomma. För att stärka ortens identitet och trygghet planeras området bli ett gångfartsområde, vilket förvandlar platsen till ett mer tydligt torg och mötesplats. Detta bidrar också till ökad säkerhet för barn och andra trafikanter. I anslutning till servicepunkter och eventuella bostäder kan man anlägga laddplatser för elfordon, i linje med kommunens ambition att minska bilberoende och främja elektrifiering av fordonstrafiken.

Förslag på framtida markanvändning

Kommunen föreslår att området ska kunna rymma både verksamheter i bottenplan (exempelvis restauranger, butiker eller kontor) och bostäder i övre våningsplan. På så vis kan platsen förbli flexibel och anpassas till den efterfrågan som uppstår över tid. För att skapa en tydlig centrumkaraktär föreslås torg gångfartsområde. En trygg miljö införs ett gångfartsområde inom nya Cfb-zonen, vilket bidrar till lägre hastigheter och mer utrymme för social samvaro. Denna åtgärd stärker också kopplingen till den utökade skolan och minskar olycksrisker för barn. Integrerade p-platser på torgytan samt laddplatser för elfordon föreslås placeras i direkt anslutning till de nya verksamheterna och bostäderna. Det gynnar både boende, besökare och pendlare och stärker Bäsna's roll som en modern, hållbar tätort. Området är centralt beläget och redan försett med viss service, vilket gör det möjligt att integrera flera olika funktioner utan att förlora byns karaktär. Genom att ge utrymme för centrumverksamheter och boende i samma kvarter uppstår ett mer levande lokalsamhälle, i linje med plan- och bygglagens (PBL) strävan att främja lämplig bebyggelsestruktur.

När bostäder och verksamheter blandas, rör sig människor i området under större delen av dygnet. Detta kan motverka brottslighet och stärker den sociala sammanhållningen. Gångfartsområdet ökar dessutom säkerheten för barn och andra trafikanter, särskilt i anslutning till skolan.

Genom att integrera laddinfrastruktur för elfordon och prioritera gång- och cykeltrafik i centrum stimulerar man övergången till hållbara transporter, vilket även stödjer miljöbalkens övergripande mål om minskad miljöpåverkan. Möjligheten att uppföra bostäder i centrumläge främjar en mer resurseffektiv markanvändning – en viktig princip enligt både PBL och hushållningsreglerna i miljöbalken.

Cs Bäsna skolområde

Beskrivning

Bäsna har idag en etablerad skolverksamhet där elever går årskurs F–3 på orten och därefter fortsätter i Djurås. Skolans närhet till naturen ger goda förutsättningar för lärande utomhus och rekreation. Skolan är lokaliserad intill ravinen, vilket skapar ett naturligt avgränsat område mot söder. Området österut avgränsas av Bäsnavägen som idag fungerar som transportled genom orten. Området ligger centralt i Bäsna och är nära kopplat till förskolan och C-området (centrum och samlingspunkt).

Förslag på framtida användning

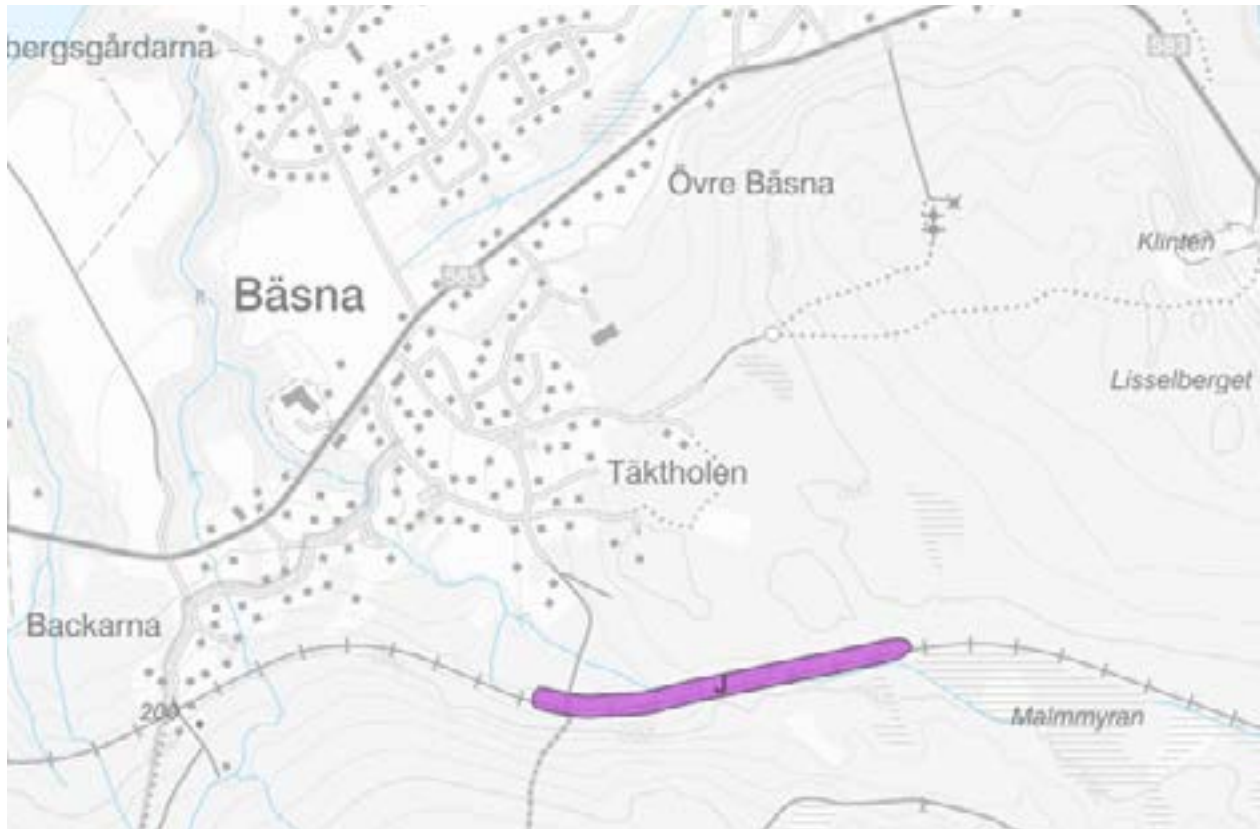
Skolområdet föreslås utökas längs med ravinen samtidigt som strandskyddet respekteras. Den nya skolan dimensioneras för att inrymma minst 20 ytterligare elever inom ramen för en första utbyggnad. För att möta ett eventuellt större elevunderlag om delar av Bäsna utvecklingsområden bebyggs, bör en ytterligare utvidgning förberedas.

Området föreslås även utökas över Bäsnavägen mot C-området för att säkerställa en sammanhållen skolmiljö, med fokus på barns trygghet. Detta inkluderar gångfartsområden, gemensamma torgytor och gångstråk mellan förskola, skola och centrala funktioner.

Motivering

En utbyggd och moderniserad skola i Bäsna är en förutsättning för att möta den förväntade befolkningstillväxten och attrahera nya barnfamiljer. Att lokalisera skolans verksamhet kring ravinen möjliggör en fortsatt närhet till naturen, samtidigt som en utbyggnad inte konkurrerar med centrala boendelägen. Utvidgningen över Bäsnavägen syftar till att förstärka kopplingen mellan skolans delar och skapa en trygg, sammanhängande miljö för barn. Genom att prioritera gångfartsområden mellan skola, förskola och centrum skapas en mer levande och säker ortskärna.

J

Järnväg, resecentrum

Generellt J-områden

Definition J-område

J står för Järnväg/resecentrum. Enligt Boverket avses följande beskrivning: "Område för person- och godstrafik på järn- eller spårväg inklusive tillhörande anläggningar samt spårreservat.

Indexering r står för Resecentrum. Boverkets beskrivning av Jr-områden är: "Område för större nod i kollektivtrafiken, som exempelvis resecentrum, centralstation eller större hållplatser och stationer som utgör viktiga anslutningspunkter i kollektivtrafiksystemet".

Vägledning: Områden som har eller planeras att användas för järnväg eller annan spårtrafik och tillhörande anläggningar samt spårreservat. Både persontrafik och godstrafik ingår. Användningen Trafik kan även användas för vägreservat.

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval (PSV) för områdena:

- *Goda möjligheter för kollektivtrafik*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Bakgrund och nuläge

Arbetet med att identifiera utvecklingsområden inom FÖP Bäsna har genomförts med hänsyn till samtliga allmänna intressen. Västerdalsbanan är idag utpekad som riksintresse för järnväg avseende godstrafik på sträckan Malung–Repbäcken. Parallellt med framtagandet av fördjupningen pågår regionalt arbete för att återuppta persontrafik på Västerdalsbanan, med ambition om förlängning mot fjällområdena.

Gagnefs kommun samverkar tillsammans med övriga kommuner längs banan samt näringslivet för att stärka och utveckla godstrafiken samt möjliggöra återinförande av persontrafik, vilken upphörde år 2011. I dagsläget saknas en anordnad plats för tågstopp i Bäsna. Ett tågstopp i orten är ett viktigt utvecklingsmål i linje med "Utvecklingsplan för regional persontågstrafik i Dalarna (2024)."

J-områden Bäsna

Beskrivning

Bäsna är i dag tillgängligt främst via landsväg från Djurås och Borlänge. Avsaknaden av personburen spårtrafik som pendlarvänlig transportlösning begränsar ortens tillgänglighet och långsiktiga utvecklingspotential. Mot denna bakgrund föreslås ett tågstopp för persontrafik i Bäsna, med tillhörande buffertzona för ett framtida resecentrum.

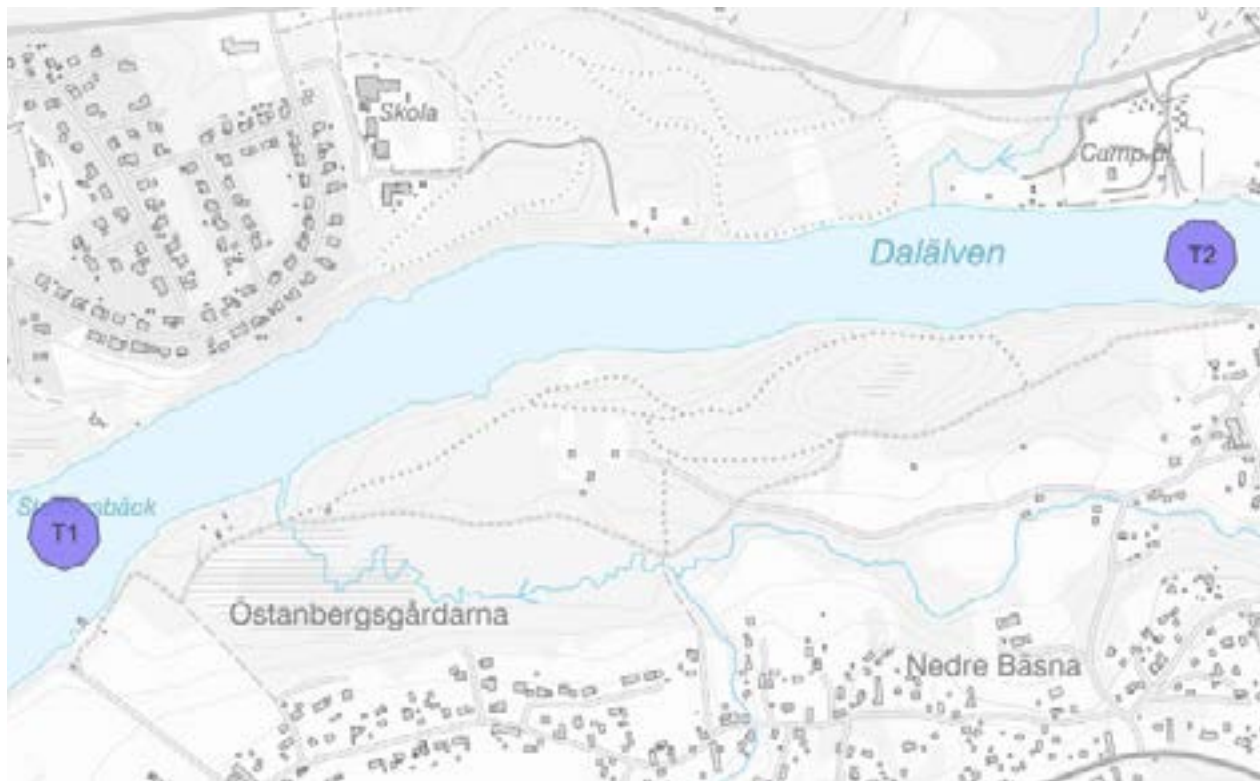

Förslaget omfattar möjligheter till ytterligare spår, perronger, servicefunktioner, parkering samt godshantering. Utvecklingen bedöms vara strategiskt lämplig utifrån Bäsna's geografiska läge och skapar förutsättningar för hållbara resor för pendlare, barnfamiljer och besökare. Därmed stärks möjligheten att tillgängliggöra Bäsna och Västerdalarna, inklusive kopplingar mot fjällområdena, på ett långsiktigt hållbart sätt.

Motivering

Det allmänna intresset för järnväg bedöms väga mycket tungt. Ett tågstopp för persontrafik samt en starkt godstrafik med stopp i Bäsna bidrar till en robust, effektiv och hållbar infrastruktur med tydliga samhällsvinster. Åtgärderna ökar ortens tillgänglighet och attraktionskraft, både som bostadsort och som etableringsläge för näringsverksamhet.

Den föreslagna utvecklingen stärker förutsättningarna för miljövänligt resande, förbättrad trafiksäkerhet och minskat tryck på vägtrafik och centrala trafikpunkter. Vidare bidrar åtgärderna till minskad klimatpåverkan, ökad regional sammanlänkning samt förbättrad folkhälsa, då resor med spårtrafik i hög grad kombineras med gång- och cykeltrafik till och från stationen.

T

Vägtrafik

Generellt T-områden

Definition T-område

T står för Vägtrafik. Enligt Boverket avses följande: Beskrivning: "Område för person- och godstrafik på väg med tillhörande anläggningar samt vägreservat."

Områden som har eller planeras för person- och/eller godstrafik på väg. Med vägtrafik avses exempelvis bil, moped, cykel och gång, men också vägreservat.

Användningen Trafik kan även användas för vägreservat.

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval (PSV) för områdena:

- *Goda möjligheter för kollektivtrafik*
- *Förtätning i första hand*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Bakgrund och nuläge

Arbetet med att ta fram utvecklingsområden har inkluderat en avvägning mellan samtliga allmänna intressen. Parallellt med framtagandet av FÖP:en pågår arbetet med Cykelplanen där det föreslås flera nya och samutnyttjade vägar för GC (gång-och cykel) samt bilar.

Se kartbilaga K

T-områden Bäsna

Beskrivning

Bäsna är i dag tillgängligt huvudsakligen via landsväg från Djurås och Borlänge, men avsaknaden av gång- och cykelinfrastruktur samt pendlarvänliga transportlösningar begränsar ortens attraktivitet – särskilt för pendlare och barnfamiljer. Trafikbilden präglas av bilberoende och sårbarhet vid skol- och arbetstoppar. Den befintliga trafikmiljön kring skolan är särskilt ansträngd under morgon- och eftermiddagstimmarna. Samtidigt saknas dedikerade anslutningar för elfordon, kollektivtrafikexpansion och hållbar pendling.

Förslag på framtida åtgärder

Arbetsgruppen föreslår ett antal strategiska investeringar i infrastrukturen:

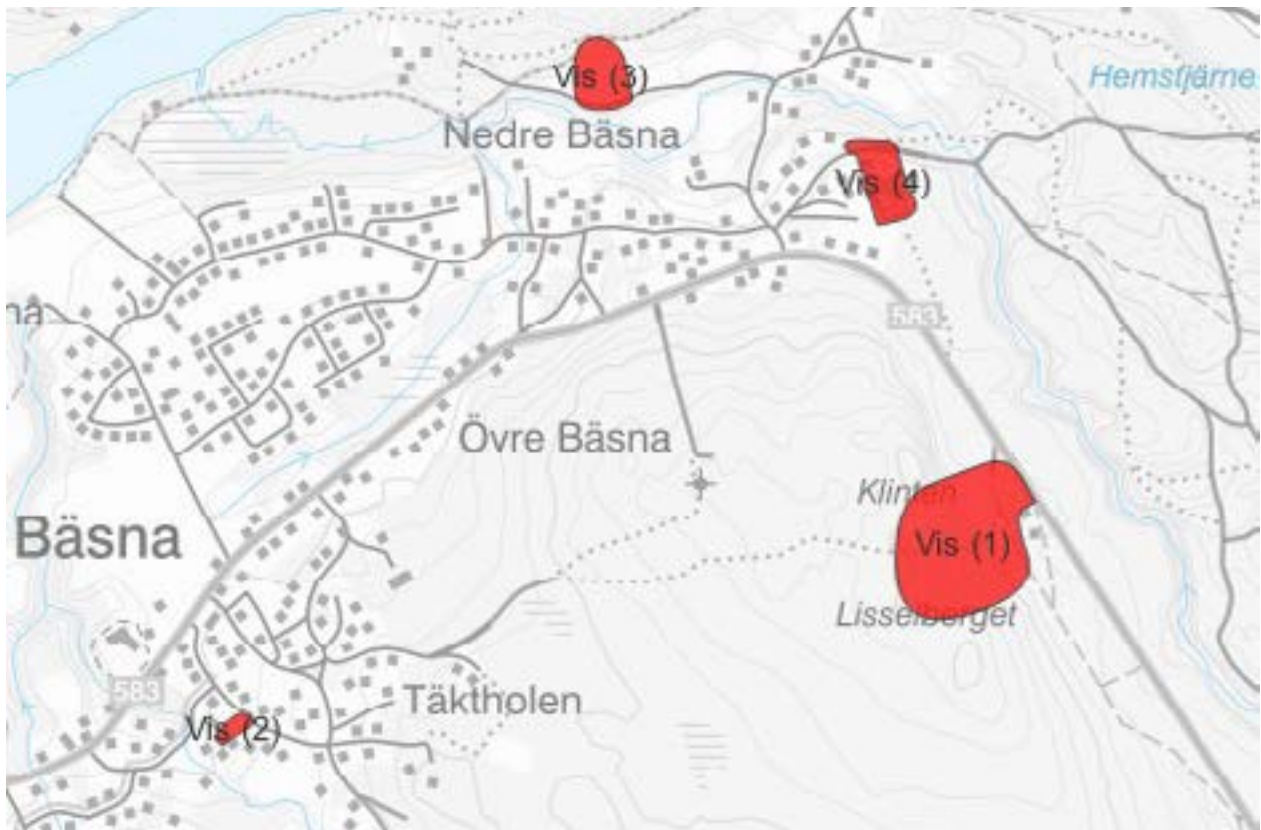
- **Utbyggnad av GC-vägnät (gång- och cykelvägar):**
Dessa bör främst följa landsvägen och centrala stråk genom Bäsna, för att säkert länka orten med Djurås, Borlänge och Bäsna skola.
- **Pendlarparkeringar:**
Dessa föreslås vid strategiska lägen, med elstolpar för laddning av elbilar. Detta främjar elektrifiering och kollektiv samåkning.
- **Ny bilbro:**
En ny broförbindelse över älven skulle avlasta skolan från genomfartstrafik och korta restiden mellan tätorterna. Två alternativa lokaliseringar har utretts preliminärt med hänsyn till natur, buller och kostnad.
- **Tågstopp:**
Ett tågstopp för persontrafik föreslås som en långsiktig möjlighet i anslutning till det tidigare föreslagna industriområdet. För att möjliggöra detta har området utökats med en buffertzon.

Motivering

En förbättrad infrastruktur är avgörande för Bäsnas framtida tillgänglighet och attraktivitet. GC-vägar föreslås byggas ut längs med centrala stråk och landsvägar för att skapa säkra gång- och cykelmöjligheter mellan Bäsna, Djurås och Borlänge. Dessutom föreslås investeringar i pendlarparkeringar med ledstolpar, vilket stödjer den pågående elektrifieringen av fordonsflottan. En bilbro skulle knyta ihop tätorterna och minska belastningen på skolan samt öka tillgängligheten. Arbetsgruppen har på grund av dess komplexitet föreslagit två potentiella lokaliseringar. Tågstopp för persontrafik enligt tidigare förslag för området utökats för buffert.

Satsningar på hållbar och smart infrastruktur ökar Bäsnas tillgänglighet och attraktionskraft – både som bostadsort och som etableringsläge för verksamheter. Samtliga föreslagna åtgärder stärker möjligheterna för miljövänligt resande, förbättrad trafiksäkerhet och ett minskat tryck på centrala trafikpunkter. Utbyggnaden bidrar också till målen om minskad klimatpåverkan, regional sammanlänkning och förbättrad folkhälsa genom ökad vardagsrörelse.

Vis

Verksamheter - idrotts-
och sportanläggning

Generellt Vis-område

Definition Vis-område

V verksamheter. Enligt Boverket avses följande Beskrivning: "Område för verksamheter och/eller industrier." Definition indexering is-område "idrottsanläggningar" is står för användningen icke-störande verksamhet. Enligt Boverket avses följande Beskrivning: "Område för verksamheter och/eller industrier."

Vägledning: Områden som har eller planeras för olika typer av verksamheter och/eller industrier. Exempel på verksamheter är täkter, avfallshantering, industrier, Försvarsmaktens anläggningar, kontor, idrottsanläggningar, hotellverksamhet, handel och besöksanläggningar.

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval för områdena:

- *Rekreation främjas*
- *Folkhälsan prioriteras*
- *Tätortsnära natur*
- *Befolkningen ska växa*
- *Flerkärnig tätortsstruktur*
- *Rekreation främjas*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Lisselberget Alpin

Beskrivning

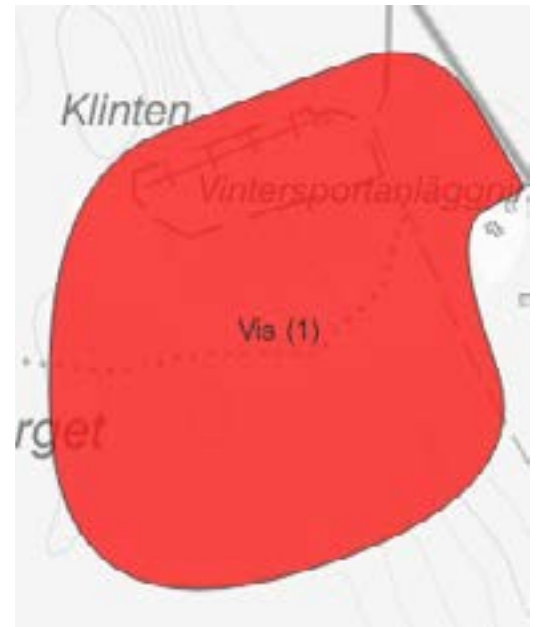
Lisselberget utgör Bäsna alpina anläggning i den östra delen av tätorten. Området ligger i direkt anslutning till den planerade stugbyn, med skogs- och höjdparter som ger naturliga förutsättningar för backe, liftstråk och service. Läget möjliggör god koppling till byn och till angränsande rekreativstråk.

Förslag på markanvändning

- Området pekas ut som Vis – Idrottsanläggning (alpin anläggning) med expansionskorridorer för framtida förlängning av backe, kompletterande nedfarter samt förstärkta lift- och snösystem.
- Serviceytor för skiduthyrning, skidskola, förråd/pistmaskin, enklare servering, toaletter och mottagningsyta samlas nära stugbyn för synergier i drift och logistik.
- GC kopplingar säkras mellan anläggningen, stugbyn och övriga Bäsna. Parkering dimensioneras etappvis och kan samutnyttjas av stugbyn vid låg- respektive högsäsong.
- Gestaltungsprinciper och försiktighetsmått: belysning riktas och tidsstyras (begränsa ljus- och bullerstörning), dagvatten omhändertas lokalt (LOD) och erosionsskydd säkras i slänter. Vid eventuell utvidgning provas påverkan på naturvärden och rekreativstråk i detaljplan/lov.

Motivering

Den alpina backen är en profilbärande tillgång i Bäsna och stärker ortens attraktionskraft jämfört med många andra landsbygdsorter. En utpekad I användning med expansionsmöjligheter ger förutsättningar för fler besökare, året runt aktiviteter och lokal service, samtidigt som samlokaliseringen med stugbyn skapar robust ekonomi och minskar transportbehovet. Inriktningen ligger i linje med kommunens politiska vägval om rekreation, flerkärnig utveckling och växande befolkning, med krav på varsam utformning enligt PBL och miljöhänsyn enligt MB.

Bäsna idrottsplats

(nordost)

Beskrivning

Bäsna idrottsplats i nordost omfattar befintlig fotbollsplan med inbyggande omklädnings- och servicebyggnader samt ett populärt gym. Området har god tillgänglighet för boende i byn och fungerar som en central mötesplats för föreningsliv och spontanidrott.

Förslag på framtida markanvändning

- Området säkras som I – Idrott (bollidrott m.fl.) och kan utökas utanför nuvarande fastighetsgräns för fler träningsytor, kompletterande föreningslokaler och större parkeringsytor vid evenemang.
- Utbyggnad planeras etappvis: först bättre logistik (infart, parkering, cykelparkering), därefter nya ytor för träning/rehab/spontanidrott vid behov.
- Buffertzoner (grönstruktur/planteringar) läggs mot närliggande bostäder för att hantera buller/ljus. GC anslutningar prioriteras för att öka andelen gående och cyklister.
- Tekniska frågor (belysning, dränering/dagvatten, tillgänglighet) löses i detaljskedet.

Motivering

Efterfrågan på organiserad och spontan idrott växer i takt med befolkningen. En måttlig utvidgning skapar kapacitet vid toppar (matcher, cuper) och minskar trycket på gatumark. Samordning med GC-nätet gynnar trygg skolväg och folkhälsa. Åtgärder kan genomföras med begränsat intrång och med tydliga skyddsavstånd/bufferter enligt PBL:s krav på god helhetsverkan och hänsyn till omgivning.

Bäsna ridsports- område

(norra älvlandskapet)

Beskrivning

Längst i norr, på älvens plana ängsmarker med inslag av skogsdungar, bedrivs redan ridsport i praktiken. Områdets öppna karaktär och närhet till ridbara stråk gör platsen funktionell för hästverksamhet, samtidigt som läget minskar konflikter med tät bostadsbebyggelse.

Förslag på markanvändning

- Området pekas ut som I – Idrott (ridsport) med möjlighet till ridbana, paddock, enklare klubb-/föreningslokal, uppställning för transporter samt säkra in /utfarter.
- Kopplingar till ridleder tydliggörs och korsningar med biltrafik säkras. Parkering för släp ordnas på hårdgjord yta med kontrollerat dagvatten.
- Skyddsavstånd mot vattendrag och känslig mark (strandskydd, översvämningszon) respekteras. Gödselhantering och dagvattenlösningar dimensioneras så att MKN för vatten inte riskeras.
- Utbredningen kan justeras över fastighetsgränser vid behov (förvärv/arrende), för att skapa långsiktigt ändamålsenliga ytor utan att splittra jordbruksmark i onödan.

Motivering

Bäsna har många hästar och en stark ridsportkultur. Genom att formalisera ett ridsportsområde samlas verksamheten på en plats som redan nyttjas, vilket minskar markkonflikter, ökar säkerheten och förenklar framtida prövningar (detaljplan/bygglov/tillstånd). Tydliga ramar för miljöskydd (gödsel, dagvatten, skyddsavstånd) gör att ridsporten kan utvecklas utan negativ påverkan på närmiljön, i enlighet med MB och PBL.

IK Segros tennisplan

I Bäsna finns en traditionell tennisplan med lång historia, etablerad redan 1957, som en del av idrottsföreningen IK Segro's anläggningar. Banan ligger i byn och är den naturliga platsen för tennisaktiviteter för både medlemmar och andra spelare i området, och har varit i bruk i många decennier.

Fritt spel och bokning för allmänheten, tennisträning och prova-på-aktiviteter samt även den Årlig turneringen – Bäsna Open: Varje år arrangerar tennissektionen den klassiska turneringen Bäsna Open.

Denna turneringen som har arrangerats regelbundet sedan 1971 och lockar deltagare från andra orter i regionen. Turneringen inkluderar både singel- och dubbelmatcher, och är ett välkommet inslag i lokalidrottens kalender

Vj

Verksamheter, hög påverkan

Generellt Vj-område

Definition Vj-område

Indexeringen J står för användningen industri. Vj för verksamheter Enligt Boverket avses följande, beskrivning: "Område för verksamheter och industrier som ger upphov till hög omgivningspåverkan genom exempelvis buller, utsläppsrisk, lukt, vibrationer och trafikallstring. Kräver oftast tillstånd för att bedriva verksamhet.."

FÖP Bäsna gör en distinktion mellan vad som kan anses vara störande (J) och icke-störande verksamhet (Z). Industri är det som är störande för omgivningen. Det kan vara i form av buller, lukt, syn eller annan påverkan på omgivningen som innebär olägenhet. Inom begreppet J ryms även ickestörande verksamheter men J ryms inte inom begreppet Z.

Det finns gränser för utlagda områden av störande industri. När en intressent inkommer med en ansökan/ anmälan /bygglov för någon typ av verksamhet på ett område så görs en miljöbalksprövning där lokaliseringsprövningen är en central del i myndighetens arbete med att bestämma under vilka villkor en verksamhet får bedrivas med avseende på störningar på omgivningen.

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval för områdena:

- *Erbjuda mark i attraktiva lägen*
- *Erbjuda mark för all bebyggelse*
- *Goda möjligheter för kollektivtrafik*
- *Tät, miljövänlig och tillgänglig bebyggelse*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Bakgrund och nuläge

En princip som ska vara gällande för tätortsfördjupningarna är att utse områden i varje tätort (där det varit möjligt) för centrum, industri och icke-störande verksamhet. När tätortsfördjupningarna tas fram bör industrimark och icke-störande verksamhetsområden prioriterats. En industri kan inte placeras var som helst med tanke på skyddsavstånd, buller, trafik och andra störningar. Det är av vikt att det finns möjliga platser för industrimark som inte krockar med andra intressen såsom bostäder. Om en industri placeras rätt så är det en tillgång för både verksamheten själva och alla invånare och bidrar till allt från arbetsstillfällen till en motor för kommunens utveckling.

Vj Arvslindans industriområde

Beskrivning

Området på cirka 5 hektar är beläget i västra utkanten av Bäsna, i direkt anslutning till befintlig väg som utgör transportinfrastruktur. Marken är idag huvudsakligen skogsbevuxen och kommunägd, med topografi som sluttar svagt i nordlig riktning. Området avgränsas tydligt mot övrig landsbygd, med en god buffertzoon mot bostadsnära miljöer.

Läget är strategiskt ur logistikperspektiv: området har närhet till vägförbindelser och relativ närhet till övriga orter inom kommunen. Inga kända riksintressen eller utpekade naturvärden finns direkt inom området enligt den tillgängliga kartan.

Förslag på framtida markanvändning

Området föreslås planläggas för industriändamål, vilket möjliggör etablering av produktionsanläggningar, verkstäder, logistik eller annan småskalig tillverkningsindustri. Kommunen bör arbeta för att tillhandahålla planlagd, byggklar industrimark med tillgång till el, VA, tillfartsväg och eventuell fiber.

För att framtidssäkra området föreslås även en flexibilitet inom markanvändningen, så att exempelvis lager, återbruk, tekniska anläggningar eller energiproduktion (exempelvis solpark eller bioenergi) kan inrymmas.

Motivering

Gagnefs kommun har behov av fler verksamhetsytor för att möjliggöra lokal företagsutveckling och attrahera nya etableringar. I Bäsna finns ingen industrimark i dagsläget, och detta utvecklingsområde utgör ett naturligt komplement till befintlig struktur.

Området kan planeras med god hänsyn till landskapsbild och bullergränser, då det är placerat i utkantläge. Med kommunal ägo och låg påverkan på naturmiljö bedöms platsen som lämplig för industriell utveckling. Dessutom är området beläget i direkt närhet till värdefull infrastruktur för industri såsom järnväg, väg och stamnät samt terrängmässigt gynnsamt för exploatering utan omfattande markförändringar.

Vz

Verksamheter - ej
störande, företagsområde

Generellt Vz-område

Definition Vz-område

Vz står för användningen icke-störande verksamhet. Enligt Boverket avses följande Beskrivning: "Område för verksamheter och/eller industrier. Vägledning, områden som har eller planeras för olika typer av verksamheter och/eller industrier. Exempel på verksamheter är tåchter, avfallshantering, industrier, Försvarsmaktens anläggningar, kontor, idrottsanläggningar, hotellverksamhet, handel och besöksanläggningar.

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval för områdena:

- *Erbjuda mark i attraktiva lägen*
- *Erbjuda mark för all typ av bebyggelse*
- *Öppen mark bebyggs om det bidrar till en god samhällsstruktur, annan mark inte är lämplig och att bebyggelsen leder till ett hållbart samhälle*

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

Bakgrund och nuläge

En princip som ska vara gällande för tätortsfördjupningarna är att utse områden i varje tätort (där det varit möjligt) för centrum, industri och icke-störande verksamhet. När tätortsfördjupningarna tas fram bör industrimark och icke-störande verksamhetsområden prioriterats.

Hänsyn i utvecklingsområden

Bebyggelse på jordbruksmark ska tillåtas restriktivt och med utgångspunkt i de avvägningar som beskrivs i ÖP 2040. Det här gäller framför allt **utanför** våra åtta större tätorter där bör/ska inga nya områden planläggas för bebyggelse på jordbruksmark/varken jordbruksmark eller skogsmark då det motverkar kommunens mål med bland annat förtätning. Ny bebyggelse ska tillkomma inom tätortsgränsen vilket innebär att även jordbruksmark behöver tas i anspråk. När nya områden planeras behöver hänsyn tas till gestaltungsfrågor för att en bra helhet ska uppnås. Gestaltning innebär att ge något en form och handlar om följande frågor. De allmänna ytor såväl som byggnadernas utformning ska samspela och anpassas till den omgivande miljön. Målet är en långsiktig hållbar bebyggd miljö som främjar sociala, ekonomiska, kulturella och ekologiska värden vilket i sin tur ger goda förutsättningar för att människor ska trivas och må bra.

En god gestaltning innebär förutsättningar för att:

- Långsiktigt göra platsen vackrare och mer attraktiv
- Verka för en sammanhållen och genomtänkt karaktär på ett område
- Förstärka platsens identitet och därmed även varumärket
- Värna och lyfta fram kvaliteter
- Arbeta för användning av hög kvalitet i material och estetik
- Företräda det moderna med det historiska
- Värna den mänskliga skalan

Bäsna småindustri- område

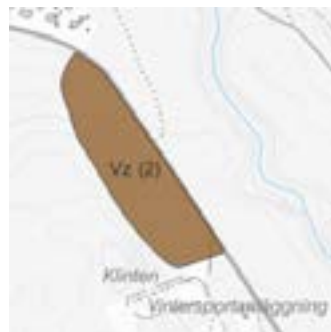
Beskrivning

Område Vz, benämnt Bäsna småindustriområde, är beläget i östra utkanten av Bäsna tätort och utpekat för verksamheter som inte är störande för omgivningen. Området gränsar till befintlig bebyggelse i norr men skiljs av Bäsnavägen. I syd finner vi slalombacken med den tilltänkta stugbyn. Lokaliseringen ger goda förutsättningar för ändamålet då läget erbjuder god tillgänglighet till kritisk infrastruktur och har närhet till kollektivtrafik längs huvudstråken i Bäsna. Marken är relativt plan, vilket underlättar anläggning av byggnader.

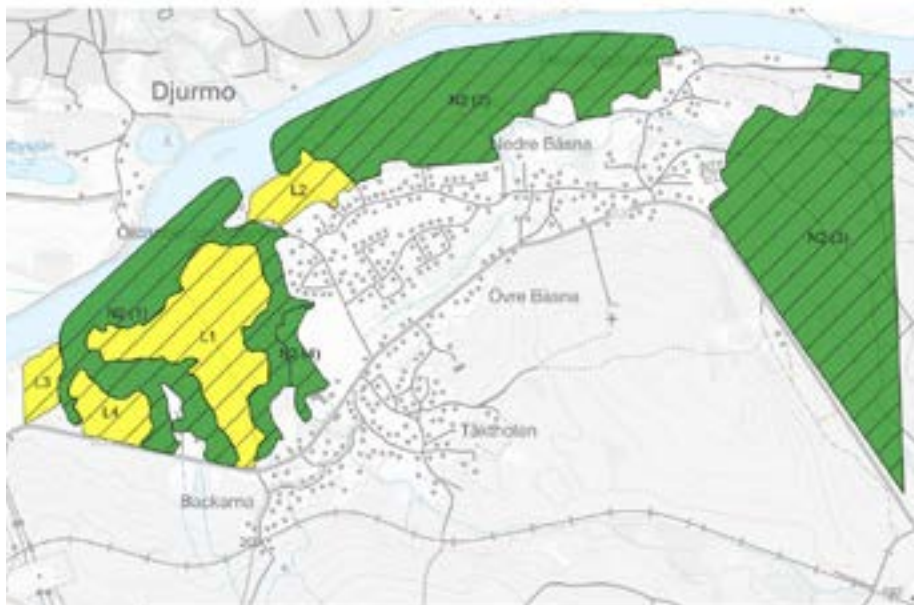
Förslag på framtida markanvändning

Området föreslås användas för småskalig industri, hantverk, lager, kontor eller annan ej störande verksamhet. Det bör utformas med tydliga riktlinjer för buller, transporter och estetik för att inte påverka omkringliggande bostäder negativt. Lokala företag, hantverkare och andra verksamheter med begränsade miljökonsekvenser bör ges företräde. Möjligheterna till energi- och resurseffektiva lösningar bör integreras i planläggningen. Fastigheten ska anslutas till kommunalt VA via en ny servisledning, verksamhetsområde för VA ska därför utökas.

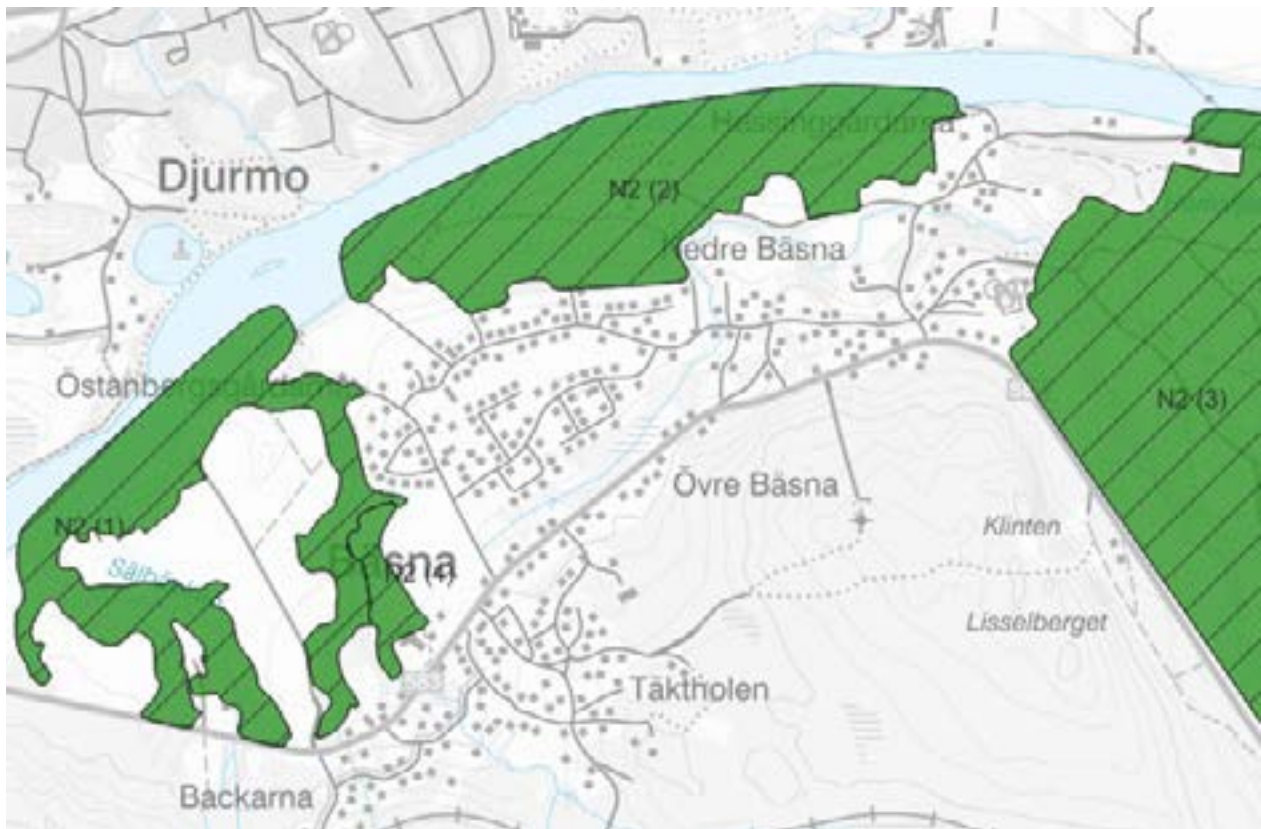

Motivering

Utpekandet av område Z för ej störande verksamheter stödjer Gagnefs kommuns målsättning att möjliggöra företagsetablering nära bostäder utan att skapa konflikter. Området bidrar till en levande tätort med närhet mellan boende och arbete samt skapar lokal sysselsättning. Genom att reservera detta område för låg störningsgrad säkerställs både företagets utveckling och boendemiljöns kvalitet i Bäsna.

Bevarande- områden

N2

Bevarande av naturmiljö
och/eller friluftsliv

Generellt N2-områden

Definition N2-område

Naturmiljö är områden med höga naturmiljövärden. Friluftsliv innefattas genom Spår och leder Beskrivning: Område för spår och leder, exempelvis skoterled, skidspår, motionsled, paddlingsled, och vandringsled.

I användningen ingår alla typer av friväxande grönområden. Grönområdet ska vara av den typ som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. I användningen ryms även mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till grönområdets användning. Det kan till exempel vara anlagda gångstigar, motionsslingor, gång- och cykelvägar eller utrymmen för omhändertagande av dagvatten. Även mindre byggnader ingår när dessa behövs för områdets skötsel eller bruk.”

> [Kap 3.2.2.3 ÖP 2040](#)

I FÖP Bäsna används begreppet N2-område i syfte att skydda och bevara marken från större exploatering med detaljplan då utpekad lägen är viktiga för det rörliga friluftslivet och/eller har hög naturvärden.

Ett exempel på N2 områden med höga naturvärden är landskapet utmed älven och raviner format av inlandsisen. I Bäsna finns raviner med lövskog och älvsblänter som även är nyckelbiotoper med höga naturvärden. Dessa landskap består ofta av lövskogar med en hög biologisk mångfald med många insekter, fåglar, örter med mera. Störst värde har äldre lövträd och död ved men även yngre lövskog har värden för fågellivet etcetera. Ett problem vid slänter är att de används för tippning av trädgårdsavfall varifrån invasiva arter kan sprida sig. Avfall får inte spridas i naturen och det gäller även trädgårds-avfall.

Mindre bebyggelse kan tillkomma om det inte skadar syftet med området. För mer information om hur bygglov ska hanteras i bevarandeområden, se ÖP 2040 avsnitt 3.2.2.3

N2-områden i Bäsna

Politiska strategiska vägval

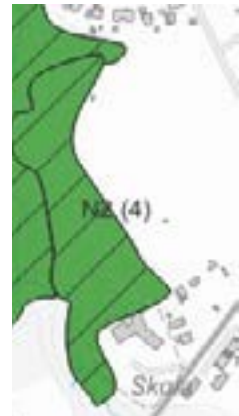
Generella politiska strategiska vägval (PSV) för områdena:

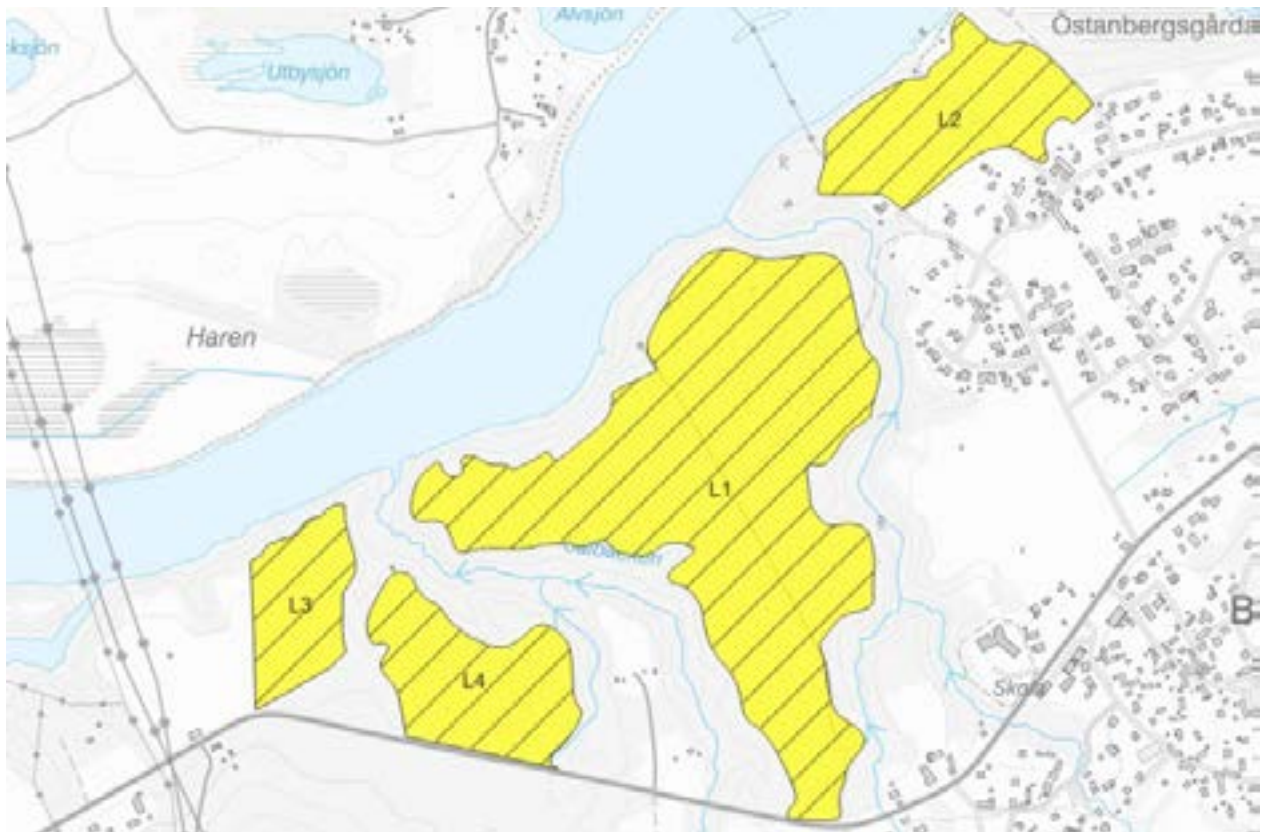
- *Natur och kulturmiljöer främjas*
- *Rekreation främjas*

Bakgrund och nuläge

Samtliga N2-områden är en del av den större grönstrukturen som beskrivs i ÖP 2040. Planförslaget i översiktsplanen anger rekommendationer och mål för kommunens gröna infrastruktur inklusive en grönstrukturkarta där båda N2 områdena som berör Bäsna ingår.

L
Öppen mark, jordbruk

Generellt L-områden

Definition L-område

Beskrivning: Område med mindre samhällen och/eller spridd bebyggelse där landskapet präglas av till exempel jordbruk, skogsbruk, renskötsel och/eller fiske. Vägledning: Markområden som domineras av de areella näringarna. Spridd bebyggelse och mindre samhällen kan ingå i användningen.

I FÖP Bänsa används begreppet L-område i syfte att skydda och bevara marken från större exploatering med detaljplan. Mindre bebyggelse kan tillkomma om det inte skadar syftet med området. För mer information om hur bygglov ska hanteras i bevarandekområden se ÖP 2040 avsnitt 3.2.2.3.

> [Kap 3.2.2.3](#)
[ÖP 2040](#)

Politiska strategiska vägval

Generella politiska strategiska vägval för områdena:

- *Öppen mark bevaras*
- *Närproducerad mat främjas*

Bakgrund och nuläge

Större jordbruksområden finns för rationellt brukande, utanför och mellan tätorterna finns många hektar. Det är dock viktigt att det avsätts mark särskilt för att bevara odling när annan öppen mark tas i anspråk för bebyggelse. L-områden begränsas av det som är odlat idag.

> [Kap 1.4 ÖP 2040](#)

L-områden

Beskrivning

L-områden i FÖP Bäsna syftar till att bevara öppna landskap – så som åkrar, ängar och betesmarker – från exploatering. Dessa områden definieras som mark som är fri från skog, byggnader och högre buskage och som ofta används för jordbruk eller bete. Områdena har ett tydligt bevarandemål kopplat till lokal livsmedelsförsörjning, kulturmiljö, landskapsbild och biologisk mångfald.

I området kring Bäsna utgörs L-områdena av brukningsvärd jordbruksmark som aktivt nyttjas eller som bedöms ha potential för fortsatt odling eller bete. Dessa marker ligger ofta mellan tät bebyggelse och skogspartier, och skapar tydliga övergångar i landskapsbilden.

Förslag på markanvändning

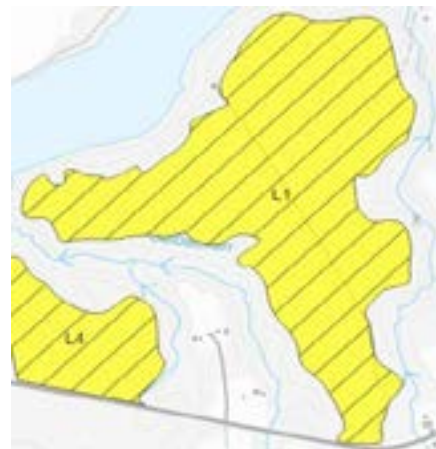
För de aktuella L-områdena i Bäsna föreslås fortsatt brukande för odling, bete eller annan småskalig livsmedelsproduktion. Mindre kompletterande bebyggelse kan tillkomma i vissa fall, förutsatt att den inte motverkar syftet med områdets bevarande. Det kan exempelvis handla om ekonomibyggnader, växthus eller enklare verksamhet kopplat till jordbruket.

Planen föreslår att dessa områden inte ska bli föremål för detaljplanering som möjliggör bostads- eller industriutbyggnad. De ska i stället ses som långsiktigt skyddade resurser för både naturvärden och livsmedelsproduktion.

Motivering

De öppna landskapen utgör en viktig del av Bäsnas identitet och attraktionskraft. Genom att skydda brukningsvärd mark säkerställs lokal livsmedelsförsörjning, minskat transportberoende och stärkt beredskap vid kriser. L-områden bidrar dessutom till ekologiska samband, pollinering, samt tillgång till öppna landskap för rekreation och friluftsliv.

Att bevara öppna mark är även ett tydligt politiskt vägval i Gagnefs kommuns ÖP 2040. Samtidigt som vissa andra öppna ytor föreslås för ny bebyggelse, behövs en medveten avvägning där vissa områden reserveras permanent för odling och natur. De föreslagna L-områdena utgör en sådan avvägning.

Nu-område - Nuvarande mark- och vattenanvändning

Definition Nu-område, beskrivning nuvarande mark- och vattenanvändning bibehålls.

Vägledning: Nuvarande användning avser de områden där inga större förändringar planeras, utan fortsatt pågående användning gäller.

Hur bestämmelsen påverkar framtida åtgärder

Där nuvarande mark- och vattenanvändning föreslås bibehållas är en betydande del av tätorten som utgörs av många olika användningsslag som exempelvis multifunktionell bebyggelse, landsbygd, skog och bland annat öppen mark med mera. Men där ser inte kommunen några i dagsläget reella motiv för ställningstagande för vare sig bevarande eller utveckling. Därför föreslås att bibehållen markanvändning fortlöper. Det betyder inte att kommunen motsätter sig utveckling inom Nu-områden men Gagnefs kommun ger inte heller sitt direkta stöd. För Nu-område kan ändå enskilda utveckling- och eller bevarandeutvecklingsprojekt drivas som tidigare men då utan stöd från översiktsplanen vilket utökar förfarandet i eventuella senare processer.

Se kartbilaga J

Konsekvenser av planförslaget

Enligt 3 kap 6 a § plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa planens väsentliga konsekvenser.

Det har även gjorts en separat miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken inom ramen för strategisk miljöbedömning.

En fördjupad översiktsplan ger endast rekommendationer för att använda, bruka, bevara eller utveckla land- och vattenområden. I det här fallet avgränsat till Bäsna tätort. En FÖP är kommunens möjlighet att se strukturer och sammanhang samt väga olika allmänna intressen mot varandra. Det är då främst allmänna intressen som i första hand handlar om bevarande (se lista A nedan) som vägs mot allmänna intressen som främst syftar till att nyttja marken (se lista B nedan). Det går inte att både bevara och nyttja samma geografiska plats. Då måste avvägningar göras och konsekvenser av olika markanvändning beskrivas. Beroende på vilken utveckling som väljs så får det även olika följder och konsekvenser. Vissa av dessa konsekvenser bedömer kommunen att kan innebära avsevärda konsekvenser.

A

Allmänna intressen som främst handlar om att bevara mark- och vattenområden:

- Öppen mark för exempelvis odling, bete och lantbruk
- Friluftsliv med stigar, leder och rekreationsområden i landskapet
- Tätortsnära skog
- Natur- och kulturupplevelser
- God vattenkvalitet

B

Allmänna intressen som främst handlar om att nyttja mark- och vattenområden:

- Bostäder
- Industri och verksamheter
- Skola och omsorg – även idrottsanläggningar
- Centrum med möjlighet till affärer, kontor, samhällsviktig service
- Kommunikationer – vägar och järnvägar, trafikplatser
- Ledningar – bredband, fiber, fjärrvärme, vatten, spillvatten

Vanliga avvägningar som behöver göras är:

- Tätortsutveckling/näringslivsutveckling eller jordbruksmark, kulturvärden, landskapsbild
- Infrastruktur eller naturvärden, kulturmiljö
- Bostäder eller biologisk mångfald, jordbruk, strandskydd
- Skola/idrott eller bostäder, näringsliv, jordbruk
- Industri/verksamhet eller bostäder
- Tätortsnära skog eller tätortsutveckling

Nedan redovisas några tillfällen i FÖP Bäsna där olika avvägningar görs mellan allmänna intressen. Ofta handlar det om att värdet av att tillgodose behovet av bostäder eller näringslivets behov värderas högre än olika bevarandevärden eller riskhänsyn. I vissa fall kan områdena genom omsorgsfull utformning utvecklas på ett sätt så att de berörda intressena blir förenliga trots att de vid en första anblick ter sig motstridiga. FÖP Bäsna hanterar frågorna översiktligt. Frågorna behöver därför utredas i efterföljande detaljplaner, bygglov och andra tillstånd.

> [ÖP 2040 kap 3.2.2.2](#)

Översiktliga konsekvenser av rekommendationer för de allmänna intressena jämfört med de fem politiska strategiska vägvalen

För att göra avvägningar och konsekvensbedömningar kan de fem politiska strategiska vägvalen vara en bra start. De anger både riktningen för Bäsna's utveckling, vilka prioriteringar som ska göras och syftar till att bevara det som är unikt för både kommunen och orten. De ska också värna om Gagnefs unika karaktär, ge ett effektivt resursutnyttjande och utveckla kommunen med avstamp i det historiska. Rekommendationer av framtida markanvändning har gjorts utifrån ett avvägande mellan de allmänna intressena (tabellens vänstra sida). Planförslagets sammanlagda verkan av de allmänna intressena ställs gentemot de politiska strategiska vägvalen. Skala av konsekvenser: negativ konsekvens (–), neutral konsekvens (0) eller positiv konsekvens (+).

	Bevara identitet	Växande kommun	Tätortsnära skog	Förtätning	Bevara jordbruksmark
Kultur	+	–	+	–	+
Bebyggelse	+	+	0	+	–
Naturmiljö	+	–	+	0	+
Näringsliv och service	+	+	0	+	–
Energi och naturresurs	–	–	0	+	+
Infrastruktur och kommunikationer	+	+	–	+	–
Miljö, säkerhet och hälsa	–	–	+	+	0
Teknisk försörjning	+	+	0	+	0
Klimatanpassning	+	–	+	+	+

Motiveringar till konsekvensbedömningen i tabellen:

Kultur

- + Bevarande av identitet stärker och skyddar kultur och kulturliv.
- Med en växande kommun kommer det gamla stå i konflikt mot de nya.
- Förtätning är ibland ett ingrepp i befintligt kulturrum men görs det bra kan byggnadskultur skyddas.
- + Genom att bevara jordbruksmark bevaras landskapsbilden och jordbrukstraditionen.

Bebyggelse

- + Att vårda det befintliga byggnadsbeståndet och gestalta det nya med prägel av Gagnefs historia.
- + En växande kommun bidrar till utveckling av bebyggelse och mötesplatser.
- 0 Tätortsnäraskog kan hindra bebyggelse men bidrar samtidigt till en attraktivare boendemiljö.
- Bevarande av jordbruksmark försvårar för exploatering. Jordbruksmark är normalt mycket fördelaktig att bebygga, ur ett teknisk och ekonomiskt perspektiv.

Naturmiljö

- + En stor del av Bäsna's identitet har sitt ursprung i natur- och friluftsvärden.
- När kommunen växer riskerar naturmiljöer att förstöras och minimeras.
- 0 Förtätning kan innebära att leder och stigar kan bevaras och närheten till naturen kan bibehållas. Det kan också innebära att stigar försvinner. Här är en god detaljplanering avgörande för resultatet.

Näringsliv

- + Gagnefs unika identitet bidrar och stärker varumärket.
- + Med en växande kommun kommer näringslivet och utbudet av service utvecklas, det betyder att kompetensförsörjningen kommer att behöva utökas vilket i sin tur ställer krav på attraktiv bostadsområden/verksamhetsområden och en ändamålsenlig infrastruktur.
- + Förtätning innebär ökade möjligheter att få en bostad för anställda i kommunen men även en ytterligare möjlighet till centrumutveckling.

Energi och naturresurser

- När Bäsna ska utvecklas och växa kan det bli en konflikt med både jord- och skogsbruk om markens användning.
- + Förtätning är ett sätt att bevara så mycket som möjligt av natur- och odlingsmark runt omkring en ort.

Infrastruktur

- + Med en växande kommun kommer infrastruktur byggas ut och fler kommunikationer tillgängliggöras.
- Ny infrastruktur och kommunikationer kan innebära att tätortsnäraskog delvis försvinner.
- + Vid förtätning kan befintlig infrastruktur nyttjas och äldre förbättras samt utgöra ett nytt underlag för bättre kommunikationer.

Miljö hälsa och säkerhet

- I Bäsna finns järnvägen som är farligt gods leder. Även älven bidrar med risk för med ras- och sked samt översvämning. Sammantaget kan det här innebära risk för människors säkerhet och hälsa om inte utformningen sker med stor hänsyn.
- 0 Att bevara jordbruksmark påverkar inte säkerheten för människor.

Teknisk försörjning

- + Bredband, fiber och VA-ledningar är en förutsättning för att Bäsna ska kunna utvecklas och växa utifrån sina egna villkor.
- 0 Vilken typ av mark som berörs av kommunens tekniska försörjning har mindre betydelse.
- + Förtätning är en nyckelfaktor till att lyckas ha en effektiv teknisk försörjning.

Framtida klimat

- + En koncentration av bebyggelse, effektiva transporter, mer kollektivtrafik och gröna ytor som hjälper till att reglera temperaturen och samla regnvatten kan bidra till att hantera vårt framtida klimat på ett samhällsekonomiskt vis.
- En växande kommun kan vara i konflikt med framtida mer extremt klimat om grönytor bli hårdgjorda, om ny bebyggelse hamnar närmare vattenmiljöer som riskerar att översvämmas, om fler invånare innebär mer och längre transporter (framför allt bil).